

Tanya's BEAUTY SALOON
 \$40
 \$20
 THREADING / WAXING, FACIAL (MEN & WOMEN)
 ANTI-AGING FACIAL, BLEACH, HAIR CUT, COLOR & STYLE

40-39 75ST. JACKSON HEIGHTS
 NY TEL : 718-478-9009
 137-40 JAMAICA AVE., JAMAICA
 NY 11435 TEL : 718-297-1019
 85-03 ROOSEVELT AVE.,
 JACKSON HEIGHTS NY 11373 TEL : 718-205-7832

Ad Space Available
Call: 847-359-0746

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ
 ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Fifteenth Year of Publication ਨਿਰੂ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
 ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਰੂ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 15, Issue 46, November 15, 2014 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
 www.punjabtimesusa.com

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਘੜੀ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ

ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਇਹ ਚੋਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਤੇ ਜਾਟ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਵਜ਼ੀਰੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਵੋਟ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 31.9 ਫੀਸਦੀ ਦਲਿਤ ਵੋਟ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਲਿਤ ਵੋਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਆ

ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ

ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੰਥਕ ਹਲਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਮਿਸ਼ਨ 2017 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸਮਾਜਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕ ਰਾਬਤੋ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਦੌਰਾ ਵਿਖੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਮਾਨਸਾ ਵਿਚ 20 ਰੋਜ਼ਾ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਸੰਗ ਬਿਆਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਵੀ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਵੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਮਾਝਾ, ਮਾਲਵਾ ਤੇ ਦੋਆਬਾ ਦੇ ਦਿਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਸਾਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 52 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਵਸੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇ 12 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ 40 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਉਪਰ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਰਹੇ ਤੇ ਫਿਰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਉਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਲਿਤ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਾਂਪਲਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ

ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਹ ਪੱਤਾ ਖੇਡਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਤੇ ਆਗਰਾ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਮ ਸੰਕਰ ਕਬੋਰੀਆ ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂ ਗਰੁਪਾਂ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਫੋਰਸ (ਕੇ.ਟੀ.ਐਫ.) ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਲਡੀ (36) ਨੂੰ ਚੋਨਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੋਲਡੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫੋਰਸ (ਕੇ.ਐਲ.ਐਫ.) ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਿਟੂ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਪੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ।

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਇਹ ਖਾੜਕੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੜ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਆਗੂ ਸਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਸਮਗੋਰੀ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੰਨੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਕ ਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਕੇ ਪਰਤਿਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰੈਲ 2009 ਵਿਚ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵੱਲੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਪਾਉਂਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ 28 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਤਮੇਰ ਵਿਚ ਆਰ.ਡੀ.ਐਕਸ. ਦੇ ਇਕ ਸਮਗਲਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਨਾਲ ਤਾਰ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਤਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਧੋਬੀਆਣਾ ਰੋਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਰਮਨਦੀਪ ਖਿਲਾਫ ਬਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੰਨੀ ਨੇ ਬੰਬ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਬੈਂਕਾਕ ਵਿਚ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਤੋਂ ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਬੰਬ ਫਿਟ ਕਰ ਕੇ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪਰਮਜੀਤ ਨੇ ਘੜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
 ✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ
 ✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800.914.1013 • 408.659.9400

ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ 'ਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਬਿਊਰੋ): ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੋ ਸਾਲ ਜਟਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 435 ਸੀਟਾਂ, ਸੈਨੇਟ ਦੀਆਂ 100 ਵਿਚੋਂ 36 ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ 50 ਵਿਚੋਂ 36 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਸਦਰ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਚੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਜੋਹਨ ਬੋਇਰਨਰ ਤੇ ਸੈਨੇਟ ਆਗੂ ਮਿੱਚ ਮੈਕਵੈਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਓਬਾਮਾ ਕੋਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ

ਓਬਾਮਾ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਹਸ਼ਮੰਦ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੌਮੀ ਏਜੰਡਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੁਝ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਹਿੰਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਇਹ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਆਪਕ ਪਾਰਟੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰ ਬਿੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਨਗੇ।

ਚੋਣ ਵਿਚ ਪਛਤਨ ਮਗਰੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਬਾਗੀ ਸੁਰ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰਾਂ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ 2.4 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਕ ਕਰੋੜ 10 ਲੱਖ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਆਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ 90 ਮਿੰਟ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਭਰਪੂਰ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਆਸਵੰਦ ਹਾਂ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਥਿਤੀ ਉਲਟ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਤੇ ਆਗਲਾ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ

ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਨ ਲੋਕ ਇਥੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੁਝ ਵਿਹਾਰਕ ਤੇ ਠੋਸ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਠੀਕ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ ਕਿ ਕਿਉਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਆਸ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਉਂਜ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਹੋਈ ਡੈਮੋਕਰੇਟਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੇ ਟਾਲਾ ਹੀ ਵੱਟਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਸੈਨੇਟ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਦਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇ ਖੋਹ ਲਏ ਹਨ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਮੁਲਕ ਦਾ ਆਗੂ ਬਣਿਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਘਟੀ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘਾਟਾ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤੇਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟੀ ਹੈ।

ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ ਤੇ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਮੁੜ ਜੇਤੂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਸਾਊਥ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਦੀ ਗਵਰਨਰ ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ (50) ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਹੇਲੀ (42) ਨੇ 57.8 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਨਸੇਂਟ ਸ਼ੀਹੀਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 40 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ। ਕਾਲੋਰੇਡੋ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਜਨਕ ਜੋਸ਼ੀ ਵੀ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਰਜ ਐਨਤਾਨੀ (23) ਓਹਾਇਓ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਆਗੂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਟਰਿਕ ਮੌਰਿਸ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਡਿਗਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੀਰਜ ਇਸ ਸਮੇਂ ਡੋਅਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰੋਧ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਸੈਮ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਮੁੜ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕੁਮਾਰ ਭਾਰਵੇ ਤੇ ਅਰੁਣਾ ਮਿਲਰ ਵੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਲੀਨਾਏ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਡੀ ਸਿੰਘ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।

ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਰਾਕ ਤੇ ਸੀਰੀਆ ਵਿਚ ਤਰਖੱਲੀ ਮਚਾ ਰਹੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ 12 ਸਥਾਨਕ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਗੁੱਟਾਂ ਨੇ 70 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਧੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਭੇਜੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਟਫਸੀਲ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਜਮਾਤ-ਉੱਲ-ਅਹਿਰਾਰ ਨੇ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ

ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਵੇਗਾ। ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਹਿਸਾਨਉੱਲਾ ਅਹਿਸਨ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਟਵੀਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਦੇ ਹੱਤਿਆਰ ਹੋ। ਜੇਕਰ

ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਰਾਕ ਦੇ ਮੌਸਲ ਵਿਚ ਬੰਦੀ ਬਣਾਏ ਗਏ 40 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਵਾਂ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਪੈਸਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚੀ 'ਚੋਂ ਅੱਧੇ ਖਾਤੇ ਖਾਲੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਪੈਸਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਅਵੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 600 ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸੂਚੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 300 ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਕ ਧੇਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਐਚਐਸਬੀਸੀ ਬੈਂਕ ਦੀ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਜਦਕਿ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਂ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਹੁਣ 628 ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚਲੇ 300 ਖਾਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਦੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 289 ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਜਦਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 122 ਨਾਂ ਤਾਂ ਇਕੋ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਖਾਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਖਾਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਚੀਨ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੀ ਦਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਅੱਧੀ

ਪੇਇਚਿੰਗ: ਚੀਨ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਰ 30.9 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਕੈਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਬਚਣ ਦਰ 30.9 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 66 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਦੇ ਮਾਰਨਿੰਗ ਪੋਸਟ ਨੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਰ ਤੋਂ ਕੋਈ 140,000 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ 2011 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਆਫਿਸ ਫਾਰ ਕੈਂਸਰ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਸਰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਨਰਲ ਆਫ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚ ਛਪੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚ ਬਚਣ ਦੀ ਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 73 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਪੇਟ ਤੇ ਸਾਹ ਨਾਲੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚ ਬਚਣ ਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਿਰਫ 27.4 ਤੇ 20.9 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੈਂਸਰ ਇਥੇ ਬੜੇ ਆਮ ਹਨ। ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਤੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਦਰ ਤਾਂ ਉੱਕਾ ਹੀ ਘੱਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 16.1 ਫੀਸਦੀ ਤੇ 10.1 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਚਣ ਦਰ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਚਣ ਦਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ 21.8 ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ 39.5 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਨ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ 31.2 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਕਰੀਬ ਲੱਖ 8550 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 2009 ਵਿਚ 100,000

ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਚੀਨ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਕੁੱਲ 285.91 ਕੇਸ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, 2012 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 100,000 ਲੋਕਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਰ 180.54 ਸੀ ਜੋ 1980ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਵਧੇਰੇ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਚਣ ਦਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਛਾਤੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਚਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਚੀ ਦਰ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਧਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ, ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ, ਦੇਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ

ਵਧਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਠਿੱਠ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਰਮਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਦਿਹਾਤੀ) ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ

ਨੇ ਕੁੱਝ ਅਫ਼ਸਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਉਪਰ, ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ। ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਸ. ਕੈਰੋ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਠਿੰਡਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਉਡਾਣ?

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਗਜਪਤੀ ਰਾਜੂ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਮਗਰੋਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਏ.ਏ.ਆਈ.) ਨੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 11 ਜੂਨ 2014 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਬਾਂਗ ਨਹੀਂ ਫੜਾਈ।

ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਗੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾਇਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਆਉਣ, ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਹੈ। ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਖੰਨਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇਗੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ 2007 ਵਿਚ 37 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਰਚ 2009 ਵਿਚ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਕਰੀਬ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਰੀਬ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰੇ ਸਮੇਂ ਉਨੀਂਦਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਮੱਸਿਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਆਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨੀਂਦਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲੜ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਲਾਜ ਵੇਲੇ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੋਜੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੋਜੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਗਤਬਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਰ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਦਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਕਟ ਬਰਕਰਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 1920 ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ 94ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਦਾ ਵਜੂਦ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 190 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 170 ਮੈਂਬਰ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ 15 ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 170 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਤੰਬਰ 2011 ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ

ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15 ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਸਦਨ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਦੇ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ 2010 ਵਾਲੀ ਅੰਤਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 15 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ

ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਤੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਗਭਗ ਸੌ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ 110 ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 2 ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, 2 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, 30 ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਲਗਭਗ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਲਈ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-8", ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ (ਇਕ ਭਰਾ ਤੇ ਮਾਪੇ) ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 917-200-2534 45-48

ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-6", ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਡਿਪਲੋਮਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ। ਸੰਪਰਕ: 317-250-2428 44-47

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਸੰਘਾ, ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6'-1", ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਉਚੀ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਰਸ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 209-634-7584 ਜਾਂ 209-262-7200 42-45

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਪੰਜਾਬ (ਇੰਡੀਆ) ਤੋਂ ਟੂਰਿਸਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਐਮ.ਏ., ਬੀ ਐਡ ਪਾਸ, ਉਮਰ 38 ਸਾਲ, 5'-2", ਤਲਾਕਸੂਦਾ, ਬਿਨਾ ਬੱਚੇ ਤੋਂ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਰਹਿੰਦੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਰਹਿੰਦੇ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 347-545-8099 44-47

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 24 ਸਾਲ, 5'-5", ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਬੀ ਏ, ਐਮ.ਐਸ-ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ ਸੀ ਏ ਲੜਕੀ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਇਕ ਮਾਮਾ ਤੇ ਦੋ ਮਾਸੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 219-671-3442

ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਆਇਓਵਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ, ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 515-291-1961

Gas Stations For Sale or Lease

in Oshkosh, WI

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਊ ਹਨ

ਤਿੰਨ ਨੇਮ-ਬਰਾਂਡ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਦੇ ਓਸਕੋਸ਼ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੇਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਚਾਹਵਾਨ ਸੱਜਣ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ
ਸੈਮ, ਫੋਨ: 920-427-9376

ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ 40-ਓਕਲਹੋਮਾ

ਕੈਸ਼ੀਅਰ, ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

- ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ
- ਜੋੜੇ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ) ਨੂੰ ਪਹਿਲ
- ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ■ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਰਾਜ ਸੌਕਰ
ਫੋਨ: 832-512-7172

ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਉਡਾਰੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬੰਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚੀਆਂ ਮੰਗਵਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੇਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤਕਰੀਬਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਡਾਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ (ਐਕਸ-ਇਡੀਆ ਲੀਵ) ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਵਤਨ ਨਾ ਪਰਤੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੀ.ਆਰ. ਭਾਵ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹਾਸਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਡਾਕਟਰ ਉਧਰ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀ ਕਰਕੇ ਨੋਟ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਐਧਰੋਂ ਵੀ ਤਨਖਾਹ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਲੰਮੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਓਂ ਫਾਰਗ

ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੀ ਮੌਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਗਏ ਜਥੇ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ (63) ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੰਦ ਰਾਹੀਂ ਵਤਨ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀ ਜਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਲੀਘਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੇਅਰ ਟੇਕਰ ਤੇ ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਜ਼ਰ ਅੱਬਾਸ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸਿਹਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੈਣ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, 30 ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬੈਠਿਆ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਉਸ ਟੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਿਆ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਈ ਝੂਟੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋਅ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ

ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸੂਚੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹੀ ਇਹ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਕਿਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਾਕਟਰ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਲੱਭਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਲੱਭਣ

ਵਾਸਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਵੀ ਭਾਅ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ

ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਤੇ ਮਾਹਿਰ ਇਕੋ ਜਿੰਨਾ ਸਕੇਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੱਸਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਸ ਇਡੀਆ ਲੀਵ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਗੋਦੜੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਹਰਿਦੁਆਰ: ਹਰਿਦੁਆਰ ਵਿਚ ਹਰਿ ਕੀ ਪੋਤੀ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਰਾਵਤ ਨੇ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਿਆਨ ਗੋਦੜੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਏ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਵਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਨਾਨਕਮਤਾ ਤੇ ਗੋਦੜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦਕਿ

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਧਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਚਾਰ ਧਾਮ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇਤੀ

ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਤੇ ਬਾਰਸ਼ੁਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਮੁਖੀ ਤੇ ਦਾਦੂਵਾਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਛੇੜੀ ਚਰਚਾ

ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ: ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦਾਦੂ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਆਸਾਮੀ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਦੇ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਉਥੇ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੰਡਾਲੀਸਰ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਡੇਰਾ ਸਿਕੰਦਰਪੁਰ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਡੇਰਾ ਬਿਆਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾਦੂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗੁੰਬਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੇ ਫੜਿਆ ਜ਼ੋਰ

ਫਰੀਦਕੋਟ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾ ਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖੂਬ ਵਧ ਫੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਤਸਕਰ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਾਕਿਆਂ, ਗਰੋਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਮੋਗਾ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਥ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀ ਕੀਮਤ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਅਥਿਆਰ ਤਕੜੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ 25-30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਵਰਤੇ ਹੋਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਚਦੇ ਸਨ।

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਾਬੰਦੀਸੂਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲੇ ਮੁੱਲੇ ਪਤਾਅ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਕਿ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵੇਚ ਮੋਗਾ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ੀ ਸਿਰਨਾਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਨਸਾ ਤੇ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਕੁਝ ਗੰਨ ਡੀਲਰ ਵੀ ਇਹ ਹਾਈਟੈਕ ਅਸਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਇਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਦੋਂ 2011 ਵਿਚ ਮਾਨਸਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 2002 ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਥਾਰਟੀ 27,000

ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਰਜ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਣਛਾਣ ਕੀਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ 1997-2000 ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਲਾਭਪਤਰੀ ਯੂ.ਪੀ., ਹਰਿਆਣਾ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਜ਼ੀ ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਜੁਲਾਈ 2010 ਵਿਚ ਫਿਰ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦਾ ਸਕੈਂਡਲ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਸ਼ੇਰੇ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚੋਂ 5-6 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਿੱਕਾ ਤੇ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਰੂਪਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਮੁੜ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਰੋਹ ਦਾ ਇਕ ਸਬ-ਗੈਂਗ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਿੱਕਾ ਤੇ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਡੋਨ ਵਾਸੀ ਰੋੜੀਕਪੂਰਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੈਂਗ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਫਾਰਜ਼ੂਨ ਗੱਡੀ ਦੀ ਖੋਹ

ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਖੋਹਣ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੈਂਗ ਉਸ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਪਾਲਾ ਵਾਸੀ ਸੂਰਘੂਰੀ, ਅਨੰਤਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਰੋਮਾ ਬਰਾਤ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਲਕਸ਼ੇ ਚੀਂਗਰਾ ਵਾਸੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੋਹ ਤੋਂ 14 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਤੌਲ ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰੋਹ ਗਾਇਕ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭੱਜੇ ਹੋਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਮੀਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਨ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਈ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਰਾਈਫਲਾਂ 315 ਬੋਰ, ਚਾਰ ਰਾਈਫਲ 12 ਬੋਰ, ਦੋ ਰਿਵਾਲਵਰ 32 ਬੋਰ, ਇਕ ਪਿਸਤੌਲ 32 ਬੋਰ ਤੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਅਸਲਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸੱਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਅਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

Punjab Times

Established in 2000
15th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editors:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi
Major Kular
California
Shiara Dhindsa
661-703-6664

New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229

Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਖਿਲਾਫ ਡਟੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹਤੋਪਣ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਤਿੰਨ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਯੂਨੀਅਨ ਸਮੇਤ ਇੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਦੇ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਭਟਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੱਬੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ (ਕੈਨੇਡਾ) ਤੋਂ ਆਏ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਯੂ.ਐਸ.ਏ.) ਦੇ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਯੂਨੀਅਨ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੁੰਭਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸੈੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸਭਾ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਕਥਿਤ ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਭਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਕੋਲ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਰੀਬ 20 ਕੋਸ਼ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੂਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜ ਵਿਚਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ

ਤਸਵੀਰ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਕਰਨਗੇ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਆਏ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੱਬ ਲਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ 2003 ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਹਿ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ 7 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਹਕੀਮ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਗਰਬੀ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵੇਂ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਆਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਆਗੂ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਹਿ 'ਤੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਥਿਤ ਦੋ ਕੋਠੀਆਂ 'ਤੇ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਉਲਟਾ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਭੈਂ ਮਾਫੀਆ ਕੋਲੋਂ ਕੋਠੀਆਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹੀ ਫਰਾਂਸ ਵਾਪਸ ਮੁੜੇਗੀ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਘੜੀ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਰਲੇ ਜਾਣ ਆਗੂ ਬਿਰੋਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਜਾਣ ਵੇਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਿਰੋਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਘੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾ ਸਰ ਛੋਟਾ ਰਾਮ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਣ ਬਰਾਦਰੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਫੂਡ ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਾਧੂ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਫਤਹਿਪੁਰ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਸਾਧਵੀ ਨਿਰੰਜਨ ਜਯੋਤੀ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਘੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ

ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤ ਤੇ ਇਸਰਾਈਲ ਕਰਨਗੇ ਸਹਿਯੋਗ

ਤਲ ਅਵੀਵ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਇਸਰਾਈਲ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੇਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਤੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ।

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੇ ਹਾਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਤਰੇਤਾਂ ਉਭਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੋਟਾਲਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੱਤੇ-ਠੰਢੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਅਸਰ ਵਿਹੁਣੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨ ਲਈ 'ਏਕਲਾ ਚਲੋ' ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ, ਬਿਹਾਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸੀ ਬਲਕਿ ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਉਠਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਦੇ ਚਾਰ-ਨੁਕਤੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਦੋਸਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ

ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪੋਸਟਰ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪੋਸਟਰ, ਸਟਿੱਕਰ ਤੇ ਕੱਪਾਂ ਉਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਰਾਏਵਿੰਡ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਨਵਾਬ ਕਸਬੇ ਤੇ ਠੋਕਰ ਨਿਆਜ਼ ਬੋਗ ਵਿਖੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 'ਬਗਵਾਤ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ' ਵਰਗੇ ਪੋਸਟਰ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮੂਲਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਹੈਦਰ ਅਸ਼ਰਫ ਮੁਤਾਬਕ ਬਗਵਾਤ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਲਾਏ ਗਏ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦੇ

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫਤਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੋਂ 400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਖਾਨੇਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੱਪਾਂ ਉਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤ ਆਧਾਰਤ

ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ 2010 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਗਣਨਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਕੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਅਦਾਲਤੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ" ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਪਹਿਨਾਇਆ। ਇੰ ਗਲੈਂਡ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਰੁਲਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 28 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰਾ ਬਣੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਮਘਰ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਰਾਮ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਆਰਾਮ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ

ਦਰਜਨਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਚ ਮੁਫਤੋ ਮੁਫਤ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨੇ ਬਾਣੇ

ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਵਧ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਇਆ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਦਰਜਨ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਮ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨਾ ਤਾਂ ਆਰਾਮ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਤਹਿਤ ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 22 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਕਮਰੇ 21 ਨਵੰਬਰ, 1992 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹਨ। 30 ਜੂਨ 2014 ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 1.12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਤਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੰਨਾ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ 'ਤੇ 1986 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ 1.68 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਇਆ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ 12 ਨਵੰਬਰ 2006 ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚਲੇ ਵਿਕਾਸ ਭਵਨ ਵਿਚ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਗੱਡਾ ਖਾਨਾ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਲ 2000 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਲਾਇਆ ਚੱਕਰ

ਬਾਰਾਬੰਕੀ: ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿਚ 38 ਸਾਲ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਵਾਨੀਅਤ ਇਥੇ ਹੀ ਨਾ ਮੁੱਕੀ ਤੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਗੇੜਾ ਲਾਇਆ। ਬਾਰਾਬੰਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੇਵਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਨੀਰਾਮ ਗੌੜਮ ਨੇ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮਨੀਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਘੜ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਿਸ ਦੇ ਕਮਰੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹਨ

ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 26 ਫਰਵਰੀ 2013 ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 14 ਮਾਰਚ 2013 ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੌੜ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮਈ 2010 ਤੋਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੁਲਾਈ 2014 ਤੱਕ ਦਾ 22.29 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਇਆ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਡੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ 16 ਮਈ 2001 ਤੋਂ 27 ਮਈ 2005 ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ 16 ਕਮਰੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ 64.51 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਤਾਰਿਆ।

ਇਥੇ ਹੀ ਰਾਏਕੋਟ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ 21.23 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਕਾਇਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਮਲੋਹ ਦਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਵੀ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ 21.11 ਲੱਖ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ 'ਤੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹਨ। ਮਲੋਟ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਸਰਾਏ 'ਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ 1997 ਤੋਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 32 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਹਾਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਵੱਲ 21.88 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਘਰ 'ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਖੜ੍ਹੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਬਾਣਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਰਾਮ ਘਰ 'ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ 23 ਅਪਰੈਲ 1992 ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਅਗਸਤ 2014 ਤੱਕ 12.63 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜੈਤੋ ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਬਾਣਾ ਜੈਤੋ ਮੁਫਤੋ ਮੁਫਤ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ 38.29 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਧਰਮਕੋਟ ਦੇ ਆਰਾਮ ਘਰ 'ਤੇ ਵੀ 14 ਜਨਵਰੀ 2000 ਤੋਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਧੂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲਹਿਰਾਗਾਹਾ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਸਰਾਏ ਵਿਚ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਦੇ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਸਰਾਏ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਪੁਲਿਸ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਭਵਨ ਵਿਚ ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦਫਤਰ ਤੇ ਰਈਆ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਪਨਗਰੇਨ ਦਾ ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਰਾਲੀ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦਾ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਭਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਫਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਉਗਰਾਹਾਂ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਕਰੀ ਕਲਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕੱਠੇ ਆਰਾਮ ਘਰ ਕੀ, ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ। ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਆਰਾਮ ਘਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਅਸਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀ.ਕੇ.ਉੱਪਲ, ਐਸ. ਚਟੋਪਧਿਆਏ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਨਾਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਅਕਤੂਬਰ 2010 ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 2003 ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮੀ ਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ. ਬਾਦਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ (ਹੁਣ ਮਰਹੂਮ), ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਣੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਬੀ.ਕੇ. ਉੱਪਲ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਝਾੜਝੱਬ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗ਼ਲਤ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ 24 ਜੂਨ 2003 ਨੂੰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਫੇਜ਼ 8 ਸਥਿਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਦੀ ਲਿਖਤ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਤੇ ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ ਆਈ.ਜੀ., ਬੀ.ਕੇ. ਉੱਪਲ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਟਵਿੱਟਰ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਤਾ ਬੰਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਾਹਗਾ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਟਵਿੱਟਰ ਉਪਰ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਹਿਸਾਨੁੱਲਾ ਅਹਿਸਾਨ ਦਾ ਖ਼ਾਤਾ ਟਵਿੱਟਰ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਏ ਧੜੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹਨ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸਖਤ ਸਟੈਂਡ ਲਏ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਇਹ ਖ਼ਾਤਾ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਅਲੋਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 913-277-7794

ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਜੋਗਾ ਵੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ

ਪਟਿਆਲਾ: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੋਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਠੱਪ ਹੋਣ ਕੰਢੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ 60 ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕੀ। ਮਾਨਸਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅੰਦਰ ਇੰਸਟਰਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਰਾਜ ਦੇ ਅਹਿਮ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਠੱਪ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਇਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ

ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਥੁੜ੍ਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ 60 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 53 ਖਾਲੀ ਹਨ। ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਵਧਣ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਪਰ ਉਲਟਾ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਸਿਰ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਆਨ ਤੇ ਸ਼ਾਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ, ਰਸਾਲਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ, ਕੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿੱਠ ਬੈਠ ਵਿਚਰਨਾ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮੇ, ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿੱਭਿਨ ਕੰਮ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਲਈ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕਾਂ ਸਿਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਇਕੱਲਾ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕਾਂ

ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੇ ਉੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਖੋਜ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ 10 ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ।

ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਛੇ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ 10 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਮੁਕਤਸਰ, ਮੋਗਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਫਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਤੋਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਹੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਛੱਤਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਹਿਰ

ਵਾਲੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੰਧ ਕਲਾ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਦੋ ਪੌੜੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਵਾਲੀ

ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੰਧ ਕਲਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਾਲਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁਰਾਤਨ ਕਲਾ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਹਿਰ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੋਹਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ 'ਹਿਰਦੇ' ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਈ ਟੀਮ ਨੇ ਮੇਅਰ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਵੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਹਿਰਦੇ' ਨਾਮਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਵਾਰਾਨਸੀ, ਮਥੁਰਾ, ਅਜਮੇਰ, ਬੋਧ ਤੇ ਕਾਂਚੀਪੁਰਮ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ 100 ਫੀਸਦੀ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਤਖ਼ਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁਰੂ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਕਤਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਬੁਰਾ ਹੀ

ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਇਕ ਹੀ ਕਾਊਂਟਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੈਕਟ 20 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਪੈਕਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਤਾਲਪੁਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਿਭੋਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪਿੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕੰਧ ਕਲਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਕੰਧ ਕਲਾ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਕਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉੱਖੜ ਵੀ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਕੰਧ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਸੋਨੇ ਦੀ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਤਕਰੀਬਨ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਹੇਠ ਬਣੀਆਂ ਗੋਲਾਈਆਂ (ਆਰਚ) ਆਦਿ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਾਣ

ਥਾਂ ਉਤੇ ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਵਿਖੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਮ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਆਮਦ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਕੁਝ ਸੁਸਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੱਤ ਮਾਹਿਰ ਕਾਰੀਗਰ ਇਹ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਮੰਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੰਗ 22 ਕੈਰੇਟ ਸੋਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਦਸ ਗਰਾਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਪੁਰਾਤਨ ਕੰਧ ਕਲਾ ਤੇ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਆਦਿ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਣ ਹੋਰ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਤਨ ਕਲਾ ਦਾ

ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਦ ਕੇ ਇਥੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਸੋਨਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ 1999 ਵਿਚ ਸੋਨਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੋਨਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਜਥਾ ਬਰਮਿੰਘਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਇਹ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਆਮਦ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਬਣੇ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ

ਲੰਡਨ: ਲੰਡਨ ਦੇ ਲਾਰਡ ਮੇਅਰ ਸ਼ੋਅ ਦੌਰਾਨ 1297 ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ (ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਸਤਿਕਾਰਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼) ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਖਾਸ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਪਰੇਡ ਵਿਚ 687ਵੇਂ ਲੋਰਡ ਮੇਅਰ ਐਲਨ ਯੈਰੋ ਦੇ ਨਾਲ 7000 ਲੋਕਾਂ ਤੇ 19 ਬੈਂਡਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਦਕਿ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿਕਲੀ ਇਸ ਪਰੇਡ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ ਦੀ 800ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 2015

ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੰਡਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਲਾਰਡ ਮੇਅਰ ਫਿਊਨਾ ਵੁਲਫ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਫਿਊਨਾ ਵੁਲਫ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੀ 800 ਸਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਮੇਅਰ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ੋਅ 1215 ਵਿਚ ਥੋਮਸ ਨਦੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

84 ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮਾਇਕ ਰਾਹਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਰੋਹ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆਂ 30 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਗੂਣੀ ਮਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਸਿੱਖ ਵਕੀਲ ਤੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਆਗੂ

ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੋਣ ਜ਼ਬਤਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੰਗੇ ਵਾਪਰਿਆਂ 30 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਜ਼ਬਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ-

ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਘਰਸ਼ੀਲ ਧਿਰਾਂ ਇਕ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਸੂਚਨਾ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਢੰਗ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਤਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਵੱਡੇ ਪਰਪੇਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਵੀ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਛੱਤੀ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਪਤੜਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ (ਪੰਜਾਬ) ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਮਗਰੋਂ ਦਿੱਲੀ, ਕਾਨਪੁਰ, ਬੋਕਾਰੋ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਣ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ

ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਰਾਈਟਸ (ਦਿੱਲੀ) ਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਤੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਤੱਥਪੂਰਨ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਤੜਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋਕ ਰਾਇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਨਸ਼ਈਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿੱਚੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨੂੜੇ ਹੋਏ ਕੈਦੀਆਂ, ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸੁਆਦ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖਿਆਂ ਨਸ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧ ਮਾਤਰਾ ਮੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਮ ਨਸ਼ਈਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਤਸਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਥੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਾਹਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਟੁਕੜੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਡਿਓਰੀ ਵਿਚੋਂ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਲੰਘਦੀ ਹਰੇਕ ਰਸਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਸਤੂ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ 8-9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤਹਿਤ ਹਟਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਕੱਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ

ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ 'ਸੁਧਾਰ ਮੁਹਿੰਮ'

ਸੂਚੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 10 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਸੈਂਕੜੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘੇ ਉੱਤਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਆਏ ਸਜ਼ਾਯਾਫਤਾ ਇਕ ਕੈਦੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਖੁਲਾਸੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ-ਬਦਲੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ, ਨਾਭਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਆਦਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਤੰਬਾਕੂ,

ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਿਮ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਮ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਕੰਟੀਨ ਵਿਚੋਂ ਖੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪਰਦਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਮ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸਾਮਾਨ ਬਾਹਰੋਂ ਅਚਨਚੇਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਗਈਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਅੱਖੀਂ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਲਈ ਡਿਓਰੀ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਦਰਬਾਨ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਹੀ ਅੰਦਰ ਸੂਚਨਾ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸਭ ਕੁਝ' ਸਾਂਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਕੂਪਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਆਦਿ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ ਨੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਰ ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ 13 ਸੌ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ 'ਕਾਰੋਬਾਰੀ' ਸਬੰਧਤ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਦ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਕੈਦੀ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਮੰਗਵਾਏ ਬੂਟ, ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਵਾ ਕੇ ਵੀ ਨਕਦ ਪੈਸੇ ਨਸ਼ਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸਾਮਾਨ ਕੰਟੀਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਲ੍ਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਮਠਿਆਈ ਤੋਂ

ਫਲ ਆਦਿ ਬਾਹਰ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਜਿਥੇ ਮਹਾਤਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲੇ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਤਕੜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੀ ਟੌਹਰ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਅੰਦਰ ਭੇਜਣ ਦੇ 'ਰਸਤੇ' ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖੁਦ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਉਥੇ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਰਸਦ ਕਣਕ, ਦਾਲਾਂ, ਚੌਲ, ਸਿਲੰਡਰ, ਕਰਿਆਨਾ ਆਦਿ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ 'ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ' ਲਈ ਆਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੁਦ ਫੋਨ 'ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜੇਲ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਂ ਪਵਾਉਣ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 200 ਤੋਂ 500 ਰੁਪਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਰੇਟ ਇਕ ਤੋਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮਜੀਠੀਆਂ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਝਾੜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਜਾਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੱਲਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਸੀ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਮਾਲ) ਦਫ਼ਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ 2014 ਤੱਕ ਲੱਗੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਮੰਗੇ ਸਨ, ਪਰ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਜਾਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੱਲਾ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(ਐਫ) ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਵਸਥੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਸੂਚਨਾ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਇੰਟ ਸਕੱਤਰ/ਪੀ.ਆਈ.ਓ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਾਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਨਾਲ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਗਲੀ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਟਰੱਸਟ ਘੁਟਾਲਾ: ਕੈਪਟਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਏ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 19 ਨਵੰਬਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਖਾਰਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿੱਕੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਖਾਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨਿੱਜੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮੰਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗੀ ਡਾਕਟਰੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੁਣ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਰਸਾਲਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ.ਐਸ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ

ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ

ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਧੇਗੀ।

ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ 'ਚ ਜੁਟਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਦੀ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੜਕ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪੇਂਡੂ ਸੜਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਪੌਦੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੜਕ ਵਾਸਤੇ ਅਸ਼ੋਕਾ ਦੇ ਪੌਦੇ ਲਿਆਏ ਗਏ ਸਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਢਾਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਤੋਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਰਸਰੀਆਂ ਨੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਰਸਰੀਆਂ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਤਕਰੀਬਨ 3500 ਅਸ਼ੋਕਾ ਦੇ ਪੌਦੇ ਲਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਕਰੇਸੀਆ, ਜਕਰੰਡਾ ਤੇ ਕੁਇਨਜ਼ ਦੇ ਪੌਦੇ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ। ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕਾ ਦੇ ਇਕ ਪੌਦੇ ਲਈ 50 ਤੋਂ 150 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਖਰਚੇ

ਹਨ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮਾ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਅਫਸਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਕਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੌਦੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 85 ਫੀਸਦੀ ਪੌਦੇ ਚੱਲ ਪਏ ਹਨ, ਜੋ ਪੌਦੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੇਂ ਪੌਦੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਲੇਬਰ ਹੀ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੜਕ ਦਾ ਜੋ ਡਿਵਾਈਡਰ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹੈ। ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿਵਾਈਡਰ ਵਿਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪੌਦੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਤੱਕ 21295 ਕਨੇਰ ਦੇ ਪੌਦੇ ਡਿਵਾਈਡਰ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਖਰਚਿਆ

ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਹਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ 34 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਬੂਟੇ ਚੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ

ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਖਰਚਿਆ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 20 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 20 ਲੱਖ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਅਪਾਹਜਾਂ ਤੇ ਯਤੀਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਮੁਫਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25 ਦਸੰਬਰ 2004 ਨੂੰ 'ਸਮਰਪਿਤ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਫੰਡ' ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਸੈੱਸ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਲਈ ਅਡਜਸਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ।

ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਡੀਕ

ਪਾਵਰਕੌਮ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ (ਬਜਟ ਸੈਕਸ਼ਨ) ਵੱਲੋਂ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਦੇ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ 1694 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 651 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2012-13

ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1521 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਦੀ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿਚ ਕਰਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 585 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ 13 ਫੀਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ

ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈੱਸ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿਚ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਧਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੇ ਸਾਲ 2009-10 ਵਿਚ 135 ਕਰੋੜ ਤੇ ਸਾਲ 2010-11 ਵਿਚ 134 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿਚ ਅਡਜਸਟ ਕਰ ਲਏ ਹਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ 250 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੂਨ, ਜੁਲਾਈ ਤੇ ਅਗਸਤ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ

ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਲਈ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਲਕ ਨੰਦਾ ਦਿਆਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼

ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਲਈ ਅਡਜਸਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਵਿੱਤ) ਐਸ.ਸੀ. ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਦੀ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਵਰਕੌਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਸਬਸਿਡੀ ਸਿੱਧੀ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਾਸ਼ੀ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਵਿਚ ਅਡਜਸਟ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਕਰ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਵਿੰਨੀ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੱਬੀ

ਮੋਗਾ: ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਣੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਵੇਚ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੌਂ ਮਾਫੀਆ ਨੇ ਹੁਣ ਸਥਾਨਕ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੇਸ ਹਾਲੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਫਸਲੀ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੋਗਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ

ਘਸੀਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੇਸ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਲ ਉਦੋਂ

ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ 2011 ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ 2009 ਤੋਂ 2010 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੌਦੇ ਕਰ ਲਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪਿੱਛੋਂ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਕਬਰ, ਪਿੰਡ ਕਨੋਜਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਸੀ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਪਿੰਡ ਰਣੀਆ ਦਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਦੁਨਾ (ਮੋਗਾ) ਦਾ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਲਤੋਂ ਕਲਾਂ ਦਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿੰਡ ਖਾਈ ਦਾ ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬਣ ਵਕੀਲ 35 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਠੱਗੀ ਮਾਰ ਕੇ ਫਰਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀ ਵਕੀਲ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ 35 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਲਾਅ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੁਤਾਬਕ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਰੂਪੋਸ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਡੇਵਿਡ ਰਾਈਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੜੱਪ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਗੁਮਸੁਦਗੀ ਮਗਰੋਂ ਲਾਅ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜਨ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਰ.ਜੀ. ਬੈਰਿਸਟਰ/ਸਾਲਿਸਟਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਪੈਸਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸਾਉਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਵਿਮੈਨਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਵਕੀਲ ਮੌਇਰਾ ਗਰੇਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਉਸੇ ਫਰਮ ਵਿਚ ਫਾਈਲ ਕਲਰਕ ਸੀ ਪਰ ਆਪਸੀ ਅਣਬਣ ਕਾਰਨ ਤਲਾਕ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਪਰਤ ਗਿਆ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਤੇ 2005 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਗਈ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਕ ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ ਲਾਅ ਫਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ 2011 ਵਿਚ ਵਕਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਬੈਂਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਲਾਅ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਕੋਲ ਬੇਨਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾ ਸਕੇ। ਲਾਅ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪੁਲਿਸ ਆਰ.ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਰੀਟਾ ਗਰੇਵਾਲ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ।

ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾ ਫਿਲਹਾਲ ਠੱਪ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਵੱਲੋਂ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਤਜਰਬੇ ਵਾਸਤੇ 10 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪਾਕਿ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬਦਲਿਆ ਫੈਸਲਾ

ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਰਹੱਦ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਯਾਤਰੂ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਜ਼ੀਰੋ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਬਣੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਯਾਤਰੂ ਸਰਹੱਦੀ ਬੁਰਜੀਆਂ ਤੇ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਣਗੇ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ

ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਯਾਤਰੂ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦੇ

ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ

ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਇਕੋ ਵਾਰ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਭੀੜ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆਉਣਗੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭੀੜ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਸ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਬੁਕਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਫਰੰਟੀਅਰ ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਅਗਾਊਂ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਤੈਅ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਹੀ ਆਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ ਦਰਸ਼ਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਸੀਟ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਐਲ.ਈ.ਡੀ. ਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਰਸਮ ਦੇਖ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਭੀੜ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ

ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਰਿਟਰੀਟ ਰਸਮ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣੀ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਪਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੇ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ. ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰਾਮਦ ਦਾ ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੈ'ਗੀ ਯਾਰੀ 'ਚ ਤਰੇੜ ਕਿ 'ਆਪਣੇ' ਸ਼ਰੀਕ ਹੋ ਗਏ...

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਾਂਝ ਨਿਭਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਿਰੂ ਬਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮੋਰਚੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਲਲਕਾਰਾ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਭਾਅ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ- ਇਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲਲਕਾਰੇ ਵਰਗਾ ਬਿਆਨ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਝੀ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਬੀਤਿਆ ਹਫਤਾ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਹਲਚਲ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਇੱਕੋ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਬੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ? ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਾਫ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਤੀਸਰਾ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਵਾਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਸਿਆਸੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਹਿਣ ਏਨਾ ਤੇਜ਼ ਤੁਰ ਪਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿੱਸਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਦਾ ਸਿਖਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋੜਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।' ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਛਾਏ ਰਹੇ ਆਗੂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ, ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੇਵੱਸੀ ਝਲਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੋਰੀਆ ਸੁਭਾਅ ਵੱਲੋਂ ਅਤਬੰਗ ਹੈ। ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇਹ ਆਗੂ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ, ਆਪਣੇ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੇਰਵਾ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕੀ ਕੇਸ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹਕੀਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੋਰੀਆ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਕੁਝ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਕੀਤੀ, ਵਰਨਾ ਲਿਲਕਤੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਮੁੱਕਦੇ ਸਾਰ ਫਲਾਣਾ ਬੰਦਾ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿਆਪਾ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਫਲਾਣੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਡਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਪੱਖ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਵੀਂ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਉਹ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਛੁਪਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਕੇ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧਿਆਂ ਦੇ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਸਮ ਭੁਗਤਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਗੁਲਾਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਟਕ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੀ

ਇਸ ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸ਼ਬਦ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਪਾਟਕ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਇਹ ਗੱਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ। ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਦਾ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਵੀ ਪੱਕਾ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਏਨੀ ਛੇਤੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨ ਹੀ ਬਣਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?" ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਸਲੀ ਅਹਿਸਾਸ ਬਾਰੇ ਬਾਦਲ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗੋਤਾ ਲਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਇਆ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਖਿੜ ਗਏ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚਿੱਠੀ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭੁੱਜੇ ਲੱਥੇ ਕਿ ਫਿਰ ਲੀਹ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਏਨੀ ਮਾਇਆ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਨੇ ਏਨੀ ਘਾਬਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਹੀ ਲਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਸੇ ਜੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਹਣੀਂ ਪਾ ਛੱਡਦੀ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਉਲਝੇ ਪਏ ਸਨ।

ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਡੈਲੀਗੇਟ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੰਗਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੱਭ ਰਹੇ। ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿਆਨ ਉਤੇ ਕਾਇਮ ਸਨ ਕਿ 'ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਇਹ ਗੱਠਜੋੜ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।'

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਦੀ ਬੋਲੀ ਆਖਰ ਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਬਦਲੀ, ਅਤੇ ਏਨੀ ਬਦਲੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਧੇ ਭੇੜ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਹ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਉਹੋ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਆਫੀਸਰ ਆਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲਾ ਬਾਦਲ ਦਾ ਕਾਰਿਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਰਾਏ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਦਲ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸਮਝਦੇ ਸਾਰ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਬਾਰੇ

ਕਈ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਖੜ੍ਹੇ ਲੱਭ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲੱਭਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਛਾਪੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਇੱਕ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਦਾ ਉਦੋਂ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੋਰਾਰਜੀ ਡਿਸਾਈ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਚਿੱਠੀ ਵਾਂਗ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਏਨਾ ਸਬੰਧ ਬਣਿਆ ਕਿ ਦੋ ਦਿਨ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਮ ਉਸ ਰਾਜਸੀ ਪੈਂਤੜੇ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜਿਸ ਦੀ ਏਨੀ ਛੇਤੀ ਆਸ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨਵਾਂ ਰਾਜਸੀ ਪੈਂਤੜਾ ਕੀ ਹੈ? ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਗਵਾਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਾਡੀ ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ

ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨ ਹੀ ਬਣਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ', ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਗਵਾਂਢ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਰਡਰ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਫੋਰਸਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਰੋਕ ਲੈਣ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਸਾਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਤੇ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਿੱਧਾ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸਿਪ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਸਾਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏਦਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਉਦੋਂ ਸਾਧਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਕੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਗੱਠਜੋੜ ਤੋੜਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।' ਇਹ ਗੱਲ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਾਂਝ ਨਿਭਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਨਿਰੂ ਬਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮੋਰਚੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਲਲਕਾਰਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਭਾਅ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ- ਇਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲਲਕਾਰੇ ਵਰਗਾ ਬਿਆਨ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਝੀ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਅੰਨ੍ਹੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

***ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ**

***ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ**

***ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ**

***2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ**

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733
Yuba City Ph:530-419-5058
1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 15 ਨਵੰਬਰ 2014

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਸਫ਼ਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਲਗਾਤਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਇਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਵੀਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁਖ ਮਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੁਣ ਹਰ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਅਫਸਰ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਦਖਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਤੋਂ ਸਿਤਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਪਤਲੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕਰੋ ਜਾਂ ਕਰੋ ਦਾ ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਉਸ ਵਕਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ-ਸਮਾਜਕ ਤਾਕਤਾਂ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਲਈ ਰੜਾ ਮੈਦਾਨ ਪਿਆ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਸਾਂਝ ਕਰ ਕੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਉਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੱਸ, ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਕੁ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਨਿੱਤਰ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਨਵੀਂਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਕਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀਆਂ 20 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਆਂ 650 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗੇੜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ 2017 ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਲੜਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਇੰਨਾ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਰਗੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੰਭ ਤੋਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਇਹ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਏ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹੋਰ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਰਗੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਇਹੀ ਕੁਝ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜੋ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਪਵੇਗਾ ਹੀ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਰਚਾ ਮਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਉਹ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਸਕੇ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਉਂਜ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਰਾਹ ਇਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਤਿ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੇ ਚਿਤ-ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 'ਜਾਟਲੈਂਡ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਇੰਨੀ ਉਚੀ ਉਡਾਣ ਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਜਾਟ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟਿਕਟਿਕੀ ਦਲਿਤਾਂ ਉਤੇ ਲਾਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਬਸਪਾ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਜੇ ਸਾਂਪਲਾ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਖਾਤਰ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਲਿਤ ਲੀਡਰ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੇਰੀਆ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦੋਆਬਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਰੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੰਗਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣ-ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਫਰੰਟ ਉਤੇ ਵੀ ਮੋਰਚਾ ਮਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਧਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਆਡੰਬਰ

ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਤੁਰਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਸੂਰਜ ਆਸਰੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਉਹ ਇਕਲਿਪਟਿਕ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਤੀਹ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਾਰਾਂ ਹਿੱਸੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਮਗਰਬ ਇਸ ਸੇ ਬਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਮਸ਼ਰਕ ਇਸ ਸੇ ਬਰੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਕਲ ਦਾ ਹਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮ ਦੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਜੋਡਕ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋਡਕ ਦੀ ਜ਼ੀਰੋ ਡਿਗਰੀ ਸੂਰਜ ਦੀ ਮਾਰਚ ਈਕੁਈਨਾਕਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਏਰੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੇ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤਕ। ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਤਕ। ਅਖਬਾਰਾਂ, ਰਸਾਲੇ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਵੀ ਇਸ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ 7 ਨਵੰਬਰ 2006 ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਚਾਰ ਫੀਚਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ: ਕੀ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧੀਰ

ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰ ਸਕਣਗੇ? ਹੇਠਾਂ ਤਿੰਨ ਜੂਨ 1930 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਦੀ ਜਨਮ ਪੱਤਰੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼ ਆਚਾਰੀਆ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਚਾਰੀਆ ਆਪਣੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਛੱਤਰਾਂ, ਤਿੱਥਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਕਾਲਯੋਗ ਕਾਰਨ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਾਂਦਸਾ ਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਦਸਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਛੱਡਣੀ ਪਈ। ਅਚਾਰੀਆ ਦਾ ਜੋਤਿਸ਼ ਰਾਜਸੀ ਨਿਰਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰ-ਪੈਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਿਕਰੇ ਫਰੇਬੀ ਸ਼ਬਦ-ਜਾਲ ਜਪਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਧੀਆਂ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਆਸਾਵਾਦੀ ਤੇ ਅੱਧੀਆਂ ਕੁ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਦੱਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾੜੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਦਾਨ ਵੀ ਦੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚਲਾ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਾੜ੍ਹ-ਸੜੀ ਅਤੇ ਢਾਈਏ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਗ੍ਰਹਿ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਖਾਸ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਇਹ ਅਸਰ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਸ਼ਨੀ, ਬ੍ਰਿਸਪਤ ਤੇ ਰਾਹੂ- ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੋ, ਇਹ ਸੂਚੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ਼ਨੀ ਗੁਰੂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਆਏ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਲ-ਫੁਲਕਾ, ਅੰਨ-ਪਾਣੀ, ਕੱਪੜਾ-ਲੱਤਾ, ਮਾਲ-ਡੰਗਰ, ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾ ਅਰਬ ਦੇ ਲਗਪਗ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾੜ੍ਹ-ਸੜੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਲੋਕ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਮੀਡੀਆ, ਪੜ੍ਹੋ-ਲਿਖੋ ਲੋਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੰਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾੜੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਰਾਹੂ ਤੇ ਕੇਤੂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਾਇਆ ਗ੍ਰਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਦਾਲ-ਫੁਲਕਾ ਤੌਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ। ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਚੰਦਰਮਾ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਸੂਰਜ ਵੀ

ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਪਰਿਕਰਮਾ ਪੱਥ, ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਪੱਥ ਨੂੰ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਉਤੇ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਹ ਰਾਹੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੇਤੂ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਚੱਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਤਰਕ ਫਜ਼ੂਲ ਆਡੰਬਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਆਸਮਾਨ ਵਿਚ ਤੁਰਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਸੂਰਜ ਆਸਰੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਉਹ ਇਕਲਿਪਟਿਕ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਤੀਹ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਾਰਾਂ ਹਿੱਸੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਮਗਰਬ ਇਸ ਸੇ ਬਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਮਸ਼ਰਕ ਇਸ ਸੇ ਬਰੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਕਲ ਦਾ ਹਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮ ਦੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਜੋਡਕ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋਡਕ ਦੀ ਜ਼ੀਰੋ ਡਿਗਰੀ ਸੂਰਜ ਦੀ ਮਾਰਚ ਈਕੁਈਨਾਕਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਏਰੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਾਕੀ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਗਿਣਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਜਿਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਤੇ ਹੀ ਸਾਰਾ ਜੋਤਿਸ਼ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਆਸਰੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇੱਕ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਉਤਰੀ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਭਿਅੰਕਰ ਭੂਚਾਲ ਆਉਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਮਸਾਲਾ ਲਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਤੇ ਮਿਤੀ ਆਈ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਲੰਘ ਗਈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੋਤਿਸ਼ ਅਚਾਰੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਦਾ ਦਿਨ, ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਘੰਟਿਆਂਬੰਧੀ ਕੈਮਰੇ ਉਤੇ ਉਤੇ ਫੋਕਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਵੀ ਮਰੇ ਨਹੀਂ। ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਤਿੱਤਰ ਹੋ ਗਏ।

ਗਤੀਮਾਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ, ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਾਬੇ ਦੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵੀ ਇਸ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜੋਤਿਸ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ/ਸੰਸਾਰਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਜੋਤਿਸ਼ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਜੋਤਿਸ਼ ਅਸਫ਼ਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੋਤਿਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਔਸਤ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਕਤਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਂਸ ਦੀ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਦਸੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਨੇਚਰ' ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨ ਕਾਰਲਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਛਪੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਨਮ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਝੁਟਲਾਏ ਗਏ।

ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਰਾਹੂ, ਕੇਤੂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਜੋਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਕਾਟੇ ਹੇਠ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਰਾਇਡ ਦੇ ਇੱਕ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਮਰਨ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫਰਾਇਡ ਨੇ ਬੜੀ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕੋ ਦਿਨ, ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਜੰਮਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਹਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਜਨਮ ਪੱਤਰੀ ਇੰਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

ਸੰਨ 1975 ਵਿਚ 'ਦਿ ਹਿਊਮੈਨਿਸਟ' ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ ਅੰਕ ਵਿਚ ਬਾਰਟ ਬੋਕ, ਪਾਲ ਕੁਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਰੈਂਸ ਜੀਰੋਮ ਦਾ ਲੇਖ ਸੀ, 'ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਟੂ ਐਸਟਰਾਲੋਜੀ'। ਇਸ ਵਿਚ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹਿਊਮੈਨਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 186 ਮੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਈ ਅਕੱਟ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਸਖ਼ਤ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਲ ਸਾਗਨ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿੱਦਿਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਐਲਨ ਵਾਗਨ ਨਾਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੋਜੀ ਨੇ 1973 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਤੁੱਕੇ ਆਮ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, 'ਸਕੈਪਟੀਕਲ ਇਨਕੁਆਇਰਰ' ਦੇ 2002 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਸੱਚ/ਝੂਠ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਬੜਾ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿੱਸਾ ਇੰਜ ਸੀ। 1927 ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਸਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜਨਮ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿ ਦਿਨ-ਕਟੀ?

ਚੜ੍ਹਦਾ ਜੇਸ਼ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ, ਨੇੜੇ ਹੋਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾ ਜਾਣ ਬੇਲੀ। ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਵੋਟ ਬੱਸ ਰੱਖਦੇ ਨੇ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਯਾ ਧਰਮ ਦਾ ਮਾਣ ਬੇਲੀ। ਖੁੰਬੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜੰਗਲ ਰਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਓਂ ਰਗੜਦੇ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਣ ਬੇਲੀ। ਚੁਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਜਦ ਖੇਤ ਸਾਰਾ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਫੇਰ ਪਛਤਾਣ ਬੇਲੀ। ਲਹੂ ਚੂਸਦੇ ਹਾਕਮ ਬੇ-ਤਰਸ ਹੋ ਕੇ, ਆਉਂਦੀ ਰਾਸ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਟ-ਪਟੀ ਐ। ਅਮਨੋ-ਚੈਨ ਨੂੰ ਤਰਸਦੀ ਰਹੇ ਪਰਜਾ, ਕਾਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸਲ 'ਚ ਦਿਨ-ਕਟੀ ਐ।

ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਬੇਵਸੀ...

1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਣ ਲੱਗੀ। ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸਾਹਵੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੁੱਜੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤਤਕਾਲੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜੱਜ ਵੈਡ ਜੇ. ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇਸ ਕਦਰ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਉਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਦਬਾਅ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਮੇਰੀ ਸੂਚੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਧਿਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜਸਟਿਸ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ

ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾਕਾਬਲੇ-ਮੁਆਫੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਬਦਨੁਮਾ ਦਾਗ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ਰੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜੱਜ ਸਾਂ। ਬਾਹਰ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ-ਲੱਭ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਕਿਤੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦੀ। ਅਰਾਜਕਤਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜੱਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਪਨਾਹ ਲੈਣੀ ਪਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਉਹ ਬੇਵੱਸੀ ਵਾਲੀ ਸਰਮਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਡਰਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਕੋਈ ਐਫ਼.ਆਈ.ਆਰ. ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਆਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਐਫ਼.ਆਈ.ਆਰ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਦੋਂ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਣਿਆਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਐਫ਼.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ: ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫ਼ਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ) ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚੋਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਐਫ਼.ਆਈ.ਆਰ.ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਫ਼.ਆਈ.ਆਰ.ਜਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਬਾਣਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਨਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸਾਹਵੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੁੱਜੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤਤਕਾਲੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜੱਜ ਵੈਡ ਜੇ. ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇਸ ਕਦਰ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਉਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਦਬਾਅ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁੜ ਖੁੱਲ੍ਹੀ

ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਮੇਰੀ ਸੂਚੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਧਿਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਦਬਾਅ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਜਸਟਿਸ ਰੰਗਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਹੀ ਲੱਗਾ। ਸੱਚਾਈ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਵਾਲਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਧਰ ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਘੱਖ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਉਘੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਮ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਰਾਇਣ ਜਿਰੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਇਹ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਸ ਅਹਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਸ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਔਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਰੰਗਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬੇਪੇ ਜਾਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਤੌਖ਼ਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ 1984 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਦੋਂ 31

ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਉਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਾਕਟਿਸ਼ ਕੇ ਕੋਤਾਹੀ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 'ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ' ਪਰ ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ: "ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 1 ਸਫ਼ਦਰਜੰਗ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਤਕਾਲੀ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਪੀ.ਜੀ. ਗਵਈ, ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੇ ਆਗੂ ਐਮ.ਐਲ. ਫ਼ਤਹਦਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਸੱਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੂਨ-ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।"

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਕਰਫਿਊ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫ਼ੌਜ ਸੱਦੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜਮਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੇ ਦਿਲ ਸਮਝੋ ਜਾਂਦੇ ਕਨਾਟ ਸਰਕਸ 'ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੀਮ ਫ਼ੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਫ਼ਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫ਼ੌਜ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਈ ਸੀ।" ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇੰਜ ਜਦੋਂ ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹੋ ਆਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ 'ਚ ਨੈਲਸਨ ਮੰਡਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ 'ਟਰੱਬ ਐਂਡ ਕਨਸਿਲੀਏਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ' (ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ। ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਸੱਚ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਫ਼ਾਈਲਾਂ 'ਚ ਦਫ਼ਨ ਹੈ- ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਆਡੰਬਰ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸੁਭਾਅ, ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਭੂਤਕਾਲ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕਰਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਾਮ ਨਾ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ।

ਪੀਟਰ ਰਾਬਰਟਸ ਤੇ ਹੈਲਨ ਗਰੀਨ ਗਰਾਸ ਨੇ 1994 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਵੇਖਣ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਨੌਂ ਮਾਰਚ 1958 ਦਰਮਿਆਨ ਜੰਮੇ 2101 ਬੱਚਿਆਂ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਜੰਮੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ 110 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਗੂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ, ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਈ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਮੁੱਚੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ। ਵਿਹਾਰਕ ਸਿੱਟੇ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤੇ।

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਹਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਜੋਤਸ਼ੀ ਹੈ!

ਕੌਣ ਬਦਲੇਗਾ ਤਕਦੀਰਾਂ?

ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਗੀ ਬੰਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕਿਵੇਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਗੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਵੋਟਰ (ਆਮ ਲੋਕ) ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਗੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-97799-03485

ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮਾਂ 'ਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ (ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ)। ਇਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਜੋ ਵੇਰਵੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਦਿੱਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 148 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 94 ਉਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਨ। 11 ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ। ਧਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ 126 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ 82 ਕਰੋੜ ਧਨ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 74 ਫੀਸਦੀ ਮੈਂਬਰ ਕਰੋੜਪਤੀ ਸਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 87 ਫੀਸਦੀ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ 61 ਫੀਸਦੀ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ 58 ਮੈਂਬਰ ਕਰੋੜਪਤੀ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 14 ਫੀਸਦੀ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 23 ਫੀਸਦੀ, ਭਾਜਪਾ 41 ਫੀਸਦੀ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ 53 ਫੀਸਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਦਾਗੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਦਾਗੀ ਜਾਂ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਉਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਜਾਣ, ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਵਾ ਅਰਥ ਆਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ? ਸਵਾ ਅਰਥ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕੰਮ ਦੇਵੇਗੀ? ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਥੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ, ਬਾਹਰਲੇ ਸਮਰੱਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਜਾਪਾਨ, ਚੀਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਸੱਦ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਏਗਾ? ਸਮਰੱਥ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾ

ਨਵੰਬਰ 84 ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

1984 ਦਾ ਸਾਲ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਉਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਮਨਹੂਸ ਪੰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮੂਹ ਸਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
ਫੋਨ: 510-676-4440

ਰਹਿਣਗੇ।
ਅਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜਤਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ,
ਬੇਟਾ ਨੂੰ ਕੋਹ ਕੋਹ ਮਾਰਿਆ,
ਤਤਪ ਤਤਪ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ,
ਹਰ ਸਰਦਾਰ ਤੇਰੇ ਸਹਿਰ ਦਾ।
ਜਿੱਥੇ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ,
ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ,
ਕੌਣ ਮੂਰਖ ਕਰੇ ਹੁਣ ਦੱਸ,
ਇਤਬਾਰ ਤੇਰੇ ਸਹਿਰ ਦਾ।
ਕੁਝ ਜਖਮਾਂ 'ਤੇ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲੱਗਦੀ,
ਜੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ,
ਪਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ
ਇਨਕਾਰ ਤੇਰੇ ਸਹਿਰ ਦਾ।
ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਗਮੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ,
ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾਸਤਾਂ
ਪਰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਤੋਹਫ਼ਾ,
ਯਾਰ ਤੇਰੇ ਸਹਿਰ ਦਾ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨੀ ਸੌ ਚੁਰਾਸੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵੋ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁੱਲਣਗੀਆਂ ਉਹ ਮਾਂਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹ ਕੋਹ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ; ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਉਹ ਪਤਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਅਤੇ ਗਲਾਂ 'ਚ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਬੱਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ, ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ? ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਉਹ ਭੈਣਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸੋਗ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵਿਚ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਦਰਦਨਾਕ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵੇਖ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਮਰਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਕਦੇ ਚੁਰਾਸੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਕੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ

ਧਾਰਾ 25 ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਗਰਦਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਖ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 13 ਸਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕਿਪਰੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ 1966 ਵਿਚ ਮਿਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਨਿਰੋਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਕਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਲ 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਦੋ ਵੱਡੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ, ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾ: ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ। ਦੂਜਾ: ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨਾ। ਤੀਜਾ: ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ, ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ। ਚੌਥਾ: ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੂਟ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦੀ ਬਿਜਲੀ, ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬਣਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਮੱਤ ਹਿੰਦੂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਮੀਡੀਆ ਸਟੇਂਡੀਜ਼ ਗਰੁਪ ਦਿੱਲੀ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਚਾਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਚਾਰਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਆਪਣਿਆਂ, ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸਿੱਖ ਮੀਡੀਆ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਆਪਸੀ ਵਿੱਤਕਰੇ, ਮੱਤ-ਭੇਦਾਂ, ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੋਗਰਤਬਾਜ਼ੀ ਦੇ

ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਲੜਾਈ' ਅਤੇ 'ਸਰਕਾਰੀ ਕਤਲੇਆਮ' ਜਾਂ 'ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸੱਦਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੂਨ 1984 ਦੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕੁਝ ਧਰਮੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਭਾਵ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖਤ ਅਤੇ

ਸੁੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਵਾ ਸਵਾ ਲੱਖ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਲੜਾਈ ਸਿਰਫ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਫੌਜ ਵਿਰੁਧ ਗੋਲੀ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ।

ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਕਤਲੇਆਮ' ਅਤੇ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ' ਸੀ। ਦੰਗੇ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ- ਜਦੋਂ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਪਰ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਮਿਲਿਆ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਤਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 13 ਸਾਲ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਉਪਰੰਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਹੋਰ 7 ਸਾਲ ਲੱਗੇ ਜਦੋਂਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੁਹਰੇ ਮਾਘ-ਦੰਡ ਸਦਕਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਠ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

1984 ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਲੋਕ, ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵਰਗੇ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਛਵੀ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਪਰ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਬਦਾਂ ਸੰਤ, ਜਰਨੈਲ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਿਆ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜੋ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਹੋਏ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੀਡੀਆ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਹਰ ਵੇਲੇ

ਜਾਣਨ, ਸੋਚਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ, ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ

ਦੁਖਦੀ ਰਗ

ਹਨ। ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਉ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੀਏ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੀਏ ਕਿ

ਬੇਜ਼ਾਰੀਆਂ, ਲਾਚਾਰੀਆਂ, ਬਦਨਾਮੀਆਂ, ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਹੀ ਲੇਖੀ ਕਿਉਂ ਆਈਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ? ਵਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੀਸ, ਚਲਵਾਈਆਂ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਆਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਸਾਡੇ ਹੀ ਖੂਨ ਵਿਚ ਉਹ ਹੱਸ ਹੱਸ ਤਾਰੀਆਂ। ਕੁਝ ਸੋਚੀਏ, ਪੜਤਾਲੀਏ, ਰਲ ਲੱਭੀਏ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਿ ਅਸਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹੀ ਸਦਾ, ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਕਿਉਂ ਹਾਰੀਆਂ? ਲੜਦੇ ਰਹੋ ਆਪਸ 'ਚ ਹੀ, ਨਾ ਸਮਝੋ ਹੁਣ ਵੀ ਅਗਰ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਜਾਣੀਆਂ ਇਹ ਵੇਖਿਓ ਸਰਦਾਰੀਆਂ।

ਕਾਵਿ-ਕਿਆਰੀ

ਗੀਤ

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਗਲ ਹਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ।
ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ।
ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇਸ਼ੋਂ ਬਾਹਰ ਖੁਲਾ ਲਏ ਨੇ,
ਲੋਕ ਲੀਡਰਾਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਾ ਲਏ ਨੇ,
ਕਰਦੇ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ...
ਰੁਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਫਾਹੇ ਲੈ ਕਿਰਸਾਨ ਮਰੇ ਏਥੇ,
ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬ-ਡੁੱਬ ਪੁੱਤ ਜਵਾਨ ਮਰੇ ਏਥੇ,
ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਾਵੇ ਰੂਹਾਂ ਉਤੇ ਭਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ...
ਖਾਬ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਹਾਲੇ ਸਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ,
ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਮਾਰੂਥਲ 'ਚੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ,
ਗੁਣ ਗਾ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜ ਜਾਈਏ ਹਰ ਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ...
ਮਰੇ ਵਤਨ ਜਿਹੜੇ ਲਈ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਦਿੰਦਾ,
'ਕੰਗ' ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ,
ਰੋਲ ਦੇਣ ਨਾ ਮਤੀਆ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ...
ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ।

-ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ
ਫੋਨ: 559-917-4890

ਉਹ ਧਰਤੀ ਭੁਲਾ ਆਏ...

ਅਸੀਂ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਜਿਥੇ ਸੀ,
ਉਹ ਧਰਤੀ ਭੁਲਾ ਆਏ।
ਮੁਹੱਬਤ ਪਿਆਰ ਵਤਨਾਂ ਦਾ,
ਤੇ ਸਭ ਸਾਂਝਾਂ ਮੁਕਾ ਆਏ।
ਬੱਸ ਐਨਾ ਰਹਿ ਗਿਆ,
ਸਾਡਾ ਵਤਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁਣ,
ਵਹਿੰ ਸਾਲੀ ਕਿਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ,
ਪਿੰਡ ਆਪਣਾ ਦਿਖਾ ਆਏ।
ਮਹੱਲਾਂ ਜਿਹੇ ਨੇ ਘਰ ਸਾਡੇ,
ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਭਾਲੇ ਨੇ,
ਘਰਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ
ਘਰਾਂ ਦੀ, ਰਾਖੀ ਬਿਠਾ ਆਏ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤਾਂ ਕਰ ਕੇ,
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਪਾਲਿਆ ਸਾਨੂੰ,
ਅਸੀਂ ਉਹ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾੜੇ,
ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵੀ ਲੁਟਾ ਆਏ।
ਬੱਸ ਐਨੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸਾਡੀ,
ਵਤਨ ਵਿਚ ਹੁਣ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ,
ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਰਹਿਨ ਰੱਖੀਆਂ,
ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਾਂ ਛੁਡਾ ਆਏ।
ਜੇ ਭਾਲਰ ਨੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰਬਾਂ ਨੇ,
ਰੁਪਈਏ ਨੇ ਤਾਂ ਤਕਸੀਮਾਂ,
ਕਦੇ ਰੋਕੜ ਵਧਾ ਆਏ,
ਕਦੇ ਰੋਕੜ ਘਟਾ ਆਏ।
ਵਤਨ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ,
ਰਹਿ ਗਈ ਹੁਣ ਦੋਸਤੀ ਐਨੀ
ਕਦੇ ਚਾਹ ਪੀ ਲਈ ਬਹਿ ਕੇ,
ਯਾ ਦੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾ ਆਏ।
ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਸਾਡੇ,
ਹਨੇਰਾ ਈ ਹਨੇਰਾ ਏ,
ਅਸੀਂ ਵਤਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ,
ਸਭ ਦੀਵੇ ਬੁਝਾ ਆਏ।
ਕਦੀ ਪਰਤੇ ਵੀ ਜੇ 'ਆਜ਼ਾਦ',
ਵਤਨੀਂ ਬਹਿਣਗੇ ਕਿਥੇ,
ਜੋ ਰੁੱਖ ਮਮਤਾ ਦੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਦੇ ਨੇ,
ਹੱਥੀਂ ਜਲਾ ਆਏ।

-ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ

ਸਰਵੇਖਣ ਚਾਰਟ	ਹਿੰਦੂ	ਮੁਸਲਮਾਨ	ਈਸਾਈ	ਸਿੱਖ
ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	81%	13%	2%	2%
ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ	97%	2%	0%	0%
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ	90%	3%	4%	0%
ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਹਿੰਦੀ ਮੀਡੀਆ	90%	6%	1%	0%
ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਆ	85%	0%	13%	2%
ਕੁੱਲ	90%	3%	4%	1%

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਕੀ 1984 ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਮਾਂਵਾਂ, ਵੀਰਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਕਣਗੇ? ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ('ਸੱਚੀ ਸਾਖੀ' ਵਿਚ) ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਦਲੇ ਜ਼ਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ ਕੌਮ ਹੋਣ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਅਤੇ ਗੁਮਰਾਹਕੁਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ

ਧੋਕੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਬੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋਣ ਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ', ਅਤੇ 'ਦੰਗੇ' ਆਦਿ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਬਾਪੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੇਰੀਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੁੱਖ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਆਵੇ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਨਵੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕਬੇਰੀਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦੋ ਦਿਨ ਰਹੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ, ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮਤਾਹਿਤ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਤਿਆਗ ਦੇਣ ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਬੇਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਇਹ ਰੁਖ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਦੇਤੇਗਾ। ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਤੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਗੱਠਜੋੜ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਿਵਲ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਉੱਪਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ

ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਵਾਇਦ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਪੁਤੀਤ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ

ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬੇਰੀਆ ਦਾ ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਕਬੇਰੀਆ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ

ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦਿਖਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਬੇਰੀਆ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਸਖ਼ਤ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮੁੱਥਬੀ ਵਾਲਾ ਫ਼ਾਰਮੂਲਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋ ਮੁਠ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਭਾਜਪਾ ਬਾਰੇ ਗ਼ਲਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਉੱਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿਗਮਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਲ ਕੇ ਲੜਨਗੇ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉੱਚ ਸ੍ਰੀ ਕਬੇਰੀਆ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਹਲਕੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਉਹ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਆਪ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਬੇਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਤਿੱਖੇ ਸਟੈਂਡ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ।

ਕਬੇਰੀਆ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ

ਇਕੱਲਿਆਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜਨਤਾ ਦੀ: ਕਬੇਰੀਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੇਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵੰਡਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਪਿਲੰਗ ਬੂਥ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦਾ ਹਲਕਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ: ਸ਼ਰਮਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਬੰਧ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੰਧ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕਬੇਰੀਆ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਬੇਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਛਪੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ 2017 ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਇਕੱਲੇ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰੇਗੀ।

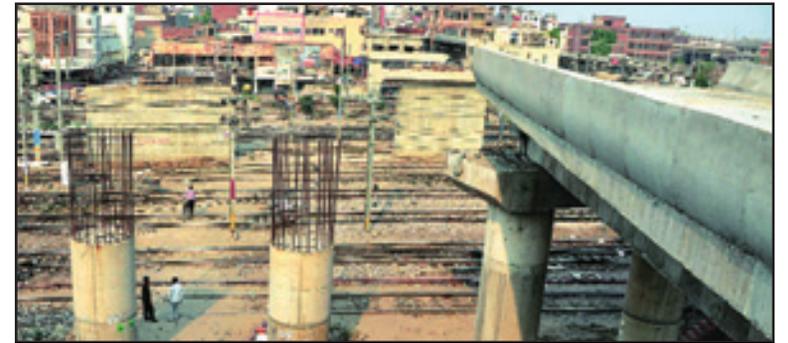
ਕਰਜ਼ਈ ਕਿਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਮਾਨਸਾ: ਪਿੰਡ ਮੂਸਾ ਦੇ ਇਕ ਕਰਜ਼ਈ ਕਿਸਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (35) ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (35) ਪੁੱਤਰ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਲਿਆ। ਜਾਣਕਾਰ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਸਾਨ ਸਿਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਬਰੇਕਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਗਾੜ ਕਾਰਨ 163 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਆਰੰਭੇ 1400 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਿਰਕਿਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 25 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ 47 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 27 ਤੇ

28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 2015 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਚਾਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਸ਼ੋਕ ਗੁਪਤਾ ਨੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਰੋਕ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਸ਼ੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ

ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕਰਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਅਾਇਤ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਤੰਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਬਰੇਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ। ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਆਤੁਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖਿੱਚੇ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਹੁਣ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੂਨ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਟਾਕ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਾਲ ਦਾ ਭਾਅ 20 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 30 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਲ ਦੀ ਜੋ ਕੁਆਲਟੀ ਤੇ ਸਾਈਜ਼ ਹੈ, ਉਸ ਦਾਲ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਭਾਅ 26 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਹੈ। ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ 30 ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਦਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਪਨਸਪ ਵੱਲੋਂ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਨਸਪ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਜੂਨ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਾਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਟਾਕ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਡਿਪੂ

ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕੁਆਲਟੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਇਤਰਾਜ਼

ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਸੀ, ਉਨਾ ਸਟਾਕ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਲਾਂ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਦਾਲਾਂ ਕਿਉਂ

ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮਾੜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਦਾਲ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕੁਆਲਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 20 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ 30 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਲੈਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਈਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਛੋਟਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਚਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਕ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੀਲੇ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 780 ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰ ਹਨ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਦੇ 1.99 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 401 ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ 6255 ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਹੈ। ਕਈ ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਹੀ ਉਂਗਲ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਛੋਲੇ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਿਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਵਲੋਂ 'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ' ਦਾ ਸਫਲ ਮੰਚਨ

ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਐਸ. ਐਸਕੋ ਡੋਰਾ): ਸੇਕਸਪੀਅਰ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਾਉਣਾ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਨੇ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥੀਏਟਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਿਰ-ਫਿਰਿਆ ਸਿਰ ਫੇਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਕਹੇਗਾ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਛਿਪੇ, ਜਾਂ ਸਵੇਰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਕੁਝ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਹੁੰਦਾ।

ਕਰੀਬ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਸਫਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਦਾ ਆਪਣਾ ਲਿਖਿਆ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਨਵਾਂ ਨਾਟਕ 'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ' ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਫਾਰਮਿੰਗ ਆਰਟ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯਤਨ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਇਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪੂਰੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਾਟਕ ਦੇਖਿਆ। ਉਂਜ, ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਪੱਖ

ਨਾਟਕ 'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ' ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ

ਵੀ ਉਭਾਰੇ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਵਿਚਰਦੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸੁਹਿਰਦ, ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਚੇਤਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰੀਬ ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਇਕ ਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਨਾਟਕ ਦੇਖਿਆ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਯੂਨੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤਾਂ ਅਲੱਗ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਵਸਣ ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਦਰਦ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ, ਉਹੀ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਮਸ਼ੀਨ ਵਾਂਗ ਲੰਘਦੀ ਕਿਵੇਂ ਹੈ, ਤੇ ਸੰਤਾਪ ਸਭ ਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ,

ਇਸੇ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਭਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਲਾ-ਜਵਾਬ ਸੀ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਡਿਆਈ ਲਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਦਾ ਲੰਮਾ ਕੱਦ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਸਲੋਂ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਣ ਅਤੇ ਆਰਟ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਫਿਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਥੀਏਟਰ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੜੀ ਲੱਗੀ। ਕੰਵਰ ਸਰਾਂ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਚੇਤਾ, ਦੋ ਨਵੇਂ ਚਿਹਰੇ ਭਵਿੱਖ

ਦੀ ਚੰਗੀ ਉਮੀਦ ਬਣ ਕੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡਿੱਪਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਠਿੰਡੇ ਵਾਲਾ ਸਟਾਈਲ 'ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੇਟ ਆਂ' ਰੰਗ-ਮੰਚ ਦੇ ਪੂਰਾ ਮਾਫਕ ਹੈ।

'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ' ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ

ਉਮੀਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਕਿਰਦਾਰ ਮਨਜੀਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੇਰਾਂ ਕਲਾ ਸਿੰਗਾਰ ਗਈ। ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੁੜੀ ਮਨਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਸੋਨੂੰ ਰਾਣਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੁੱਖੀ, ਬਲਦੀਸ਼ਾਂ, ਸਰਮਾ ਤੇ ਅਲੀ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਦੂਹਰੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਖੂਬ ਨਿਭੇ। ਵਕੀਲ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ ਉਥੋਂ ਆ ਕੇ ਇਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਬਣਨ, ਲੁੱਟ ਦਾ ਫੀਤਾ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਨਾਟਕ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਧਨੋਆ ਨੇ ਅਦਾ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੱਗੀ ਨੂੰ ਥੀਏਟਰ ਦੇ ਇੰਨਾ ਨੇੜੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਾਦ ਉਚਾਰਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੋ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਹੈ। ਮੌਨਿਕਾ ਉਪਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਦਾ ਸਫਲ ਰਾਹ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਨ ਔਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਾਂ, ਸੋਨੂੰ ਰਾਣਾ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਖਲੋਤੀ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਿਰਦਾਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਰਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਬੀਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਉਹਦੇ ਦੁਆਲੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਧਨੋਆ ਦਾ ਸਿਖਰਲੇ ਪੌਡੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੁਆਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਲੀ ਧਨੋਆ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਓਹਲੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਾਸਰਸ ਰੂਪ ਉਹ ਘੁੰਗੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ, ਕੇ.ਕੇ. ਕੋਹਲੀ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਖੂਬ ਜਚਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਟਕ ਵਿਚ 27 ਵਾਰ ਹਾਸਿਆਂ ਤੇ ਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚੋਂ 9 ਉਹਦੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸਨ। ਕੰਵਰ ਸਰਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੱਡੀ

ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਨਿਖਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਸ-ਭੂਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਵੀ ਸਰਾਂ ਦੀ ਕਲਾ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਸਲਾਹੀ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਦੀ ਸਾਉਂਡ ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਪੋਪਲੀ ਦੀ ਲਾਈਟ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਧਨੋਆ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਰਾਂ ਵੀ ਚਮਕ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣਾ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਅਗਲਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਰੰਗ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਦੁਖਣ ਦਾ ਅਰਥ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਨੁਕਸ ਰਹਿ ਵੀ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਉਂਜ, ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾਟਕ 'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ'।

ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਣਕ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਨੋਆ।

ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਕ ਭਾਵਪੂਰਤ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਸਿੱਖ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਵਾਈ 8ਵੀਂ ਮੈਰਾਥਨ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂ ਐਸ ਏ ਵਲੋਂ ਲੰਬੇ ਦਿਨੀਂ 8ਵੀਂ ਮੈਰਾਥਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਦੌੜ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਕੁਐਰੀ ਲੇਕਸ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੌੜਾਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ।

ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ ਮੈਰਾਥਨ ਦੀ ਇਕ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੀ ਲਿਆ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਰਾਥਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਦੌੜ ਦੌਰਾਨ ਲੋਗਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਕ ਘੰਟਾ 25 ਮਿੰਟ ਅਤੇ 17 ਸੈਕੰਡ ਵਿਚ ਦੌੜ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਇਹ ਦੌੜ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ

ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੌੜਾਕਾਂ ਲਈ ਫਲ-ਫਰੂਟ, ਚਾਹ-ਪਕੌੜੇ, ਛੋਲੇ-ਭਠੂਰੇ ਅਤੇ ਠੰਡੇ-ਬੱਤੋ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਅਤੇ

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਬੁਦਰਜ਼ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਵਿਚ ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਵੀ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਉਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ

ਕੀਤਾ। ਸਥਾਨਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦੌੜਾਕ ਵੀ ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਚੇਚਾ ਆਏ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋ ਵਿਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜੇਤੂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੀਨਾ ਵੀ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਵੈਟਰਨ ਅਥਲੀਟ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ

ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕਰੀਬ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਏ ਐਂਡ ਆਈ ਟਰੱਕਿੰਗ ਦੇ ਗਾਖਲ ਭਰਾ, ਨਿੰਜਰ ਭਰਾ, ਸਹੋਤਾ ਭਰਾ-ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ, ਮਾਨ ਭਰਾ, ਸਬਵੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ. ਕਾਹਲੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿੱਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦਾ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਣਾ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ।

ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਣ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖੇਡ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ 'ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ' ਕਰਵਾਏਗੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ 1984 ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ 30ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਤੇ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ 30ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੰਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੈਲੀ' ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ।

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਡਾ. ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਠਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ 2020' ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਤਭੂਮੀ ਹੈ, ਵਖਰਾ ਧਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੈਲੀ' ਨੂੰ

ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਾ ਪ੍ਰਾਸ਼ਟ ਨੇ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਕ

ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਨੀਤੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ 'ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ 2020' ਦਾ

ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਯੂ ਐਨ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ

ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ

ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਪੀੜਤ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਉਹ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਤਲ ਟੋਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਸਾੜਿਆ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ

ਪਾਲਿਸੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੋਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਰੇਖਾਕਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰੀ ਬੀ ਸੀ ਤੋਂ ਤਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ 2020 ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ 'ਤੇ

ਸ਼ਾਰਲਟ (ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ): ਸਾਉਥ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਤੋਂ ਮੁੜ ਜਿੱਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੀ ਗਵਰਨਰ ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ ਰੰਧਾਵਾ 11 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 22 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬੰਬਈ, ਚੇਨਈ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤੀ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ, ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ, ਦਵਾਈਆਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਅਤੇ ਐਰੋ ਸਪੇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਾਰੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਨਿੱਕੀ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿੱਕੀ ਹੇਲੀ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਕਿ ਨਿੱਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਕਈ ਸਾਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਿੱਕੀ ਦੇ ਪਤੀ ਮਾਈਕਲ ਹੇਲੀ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਨਗੇ।

DOR WEBSITE - DHOLRADIO.ORG

Dhol Radio

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਟੂਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG MUSIC24/7 LISTEN ON PHONE

LIVE CALLS → USA +1-951-824-6365
CANADA +1-604-210-1955

skype - DHOLRADIO.ORG

01 PM TO 3 PM, 9.30 PM TO 11.30 PM (IST)

LISTEN BY CALL → USA +702-489-0211
UK +44-20-3519-1210

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

California Freight Inc.

6200 S. Harding St., Indianapolis, IN 46217
Ph: 317-285-9940 or 317-435-2422
e-mail: deep@steinberglogistics.com

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੋਂ ਈਸਟ ਕੋਸਟ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ

- 8% ਡਿਸਪੈਚ
- ਗੇੜਾ ਲਾ ਕੇ ਪੇਪਰ ਦੇਣ ਸਾਰ ਪੇਮੈਂਟ

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਲਈ

- 47 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ
- ਹਰ ਹਫਤੇ ਤਨਖਾਹ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 317-285-9940

Dhillon Truck Stop Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires
Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph: 575-576-4111, 575-815-8536

ਨੰਦਿਤਾ ਦਾ ਨਾਟਕ

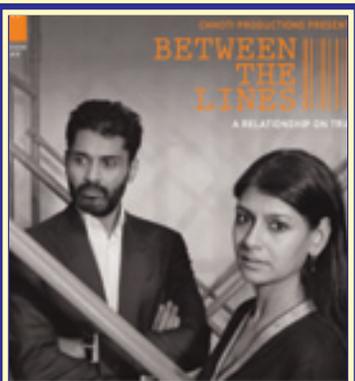
ਬੈਟਵੀਨ ਦਿ ਲਾਈਨਜ਼

ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ...

ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਟਕ 'ਬੈਟਵੀਨ ਦਿ ਲਾਈਨਜ਼' ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ 'ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਆਫ ਮੂਵਿੰਗ ਇਮੇਜ਼' ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਅਸ-ਅਸ ਕਰ ਉਠੇ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਹੀ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪਤੀ ਸੁਬੋਧ ਮਸਕਾਰਾ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਲਈ ਟਿੱਲ ਵੀ ਪੂਰਾ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਜੋੜੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਉਮਦਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਫੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਾ ਰਹੀ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੁਨੈਕਟੀਕਟ ਵਿਚ ਯੇਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਟਨੀ ਹਿਊਮੈਨਟੀਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਥੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕ ਇਸ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸੁਬੋਧ ਮਸਕਾਰਾ ਨੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ

ਨਾਟਕ 'ਬੈਟਵੀਨ ਦਿ ਲਾਈਨਜ਼' ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੋੜੀ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਚੇਤਨ ਵੀ ਹਨ; ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਕ ਮੌੜ ਉਤੇ ਆ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਿਵਾਇਤ ਦੇ ਪਾਟ ਰਹੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਕਰਾਰ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। 2002 ਵਿਚ ਹੋਏ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਫਿਰਾਕ' ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖੂਬ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ 5 ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਡੱਬ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਡੂੰਘੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। 30 ਅਕਤੂਬਰ 2014 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 'ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ' ਬਾਰੇ ਟਰੇਟਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਬੋਸਟਨ ਨੇੜੇ ਮੈਡਫਰਲਡ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਨੰਦਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਨ ਨਾਟਿਆ ਮੰਚ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

'ਸਿਨੇਪਲੇ' ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ 5 ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 12 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸੁਬੋਧ ਮਸਕਾਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਹ ਨਾਟਕ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ।

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੇਢੀ

ਕਿਰਦਾਰ ਹੀ ਨਿਭਾਏ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ 22 ਅਤੇ 23 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ 'ਸਿਨੇਪਲੇ' ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮੁਖੀ ਖੁਦ ਸੁਬੋਧ ਮਸਕਾਰਾ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਾਟਕ ਸਕਰੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, "ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ 'ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਆਫ ਮੂਵਿੰਗ ਇਮੇਜ਼' ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸਕਰੀਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸਾਂ।" ਇਹ ਨਾਟਕ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਦਿਵਿਆ ਜਗਦਲੇ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ, "ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਟਕ ਦੀ ਲੇਖਕਾ ਦਿਵਿਆ ਜਗਦਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲੀ, ਉਹ ਚਿਣਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ।"

ਸੁਬੋਧ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 'ਸਿਨੇਪਲੇ' ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਗੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਖੀਵਾ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 22 ਨਵੰਬਰ 2014 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-143

ਕੱਢ ਕੇ ਪੂਣੀ 'ਚੋਂ ਲਾ' ਤੀਆਂ ਢੇਰੀਆਂ, ਚਿੱਤ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਬੰਤ ਕੁਰੇ।
ਚੱਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ ਭਰ ਦੂ ਟਰਾਲੀ, ਚੱਲ ਲਿਆ ਟੋਕਰਾ ਸੰਤ ਕੁਰੇ।
ਛੱਲੀਆਂ ਦੇ ਹੁਣ ਗੁੱਲ ਬਣ ਜਾਣੇ, ਵੇਖੀ ਚੱਲ ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਣੇ ਦਾਣੇ।
ਰੋਟੀ ਮੱਕੀ ਦੀ ਤੇ ਸਾਗ ਸਰੋਂ ਦਾ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣੇ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-141

ਪਾਪਾ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਐਨਕਾਂ
ਮੰਮੀ ਵਾਲੀ ਲੈ ਲਈ ਚੁੰਨੀ।
ਹੁਣ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਆਂ ਮੈਂ
ਹੁਣ ਨਾ ਅਖਿਓ ਮੈਨੂੰ ਮੁੰਨੀ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਮੈਂ ਮੰਮੀ ਦੀ ਲਾਡੋ ਰਾਣੀ

ਮੈਂ ਪਾਪਾ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਪੁੱਤ।
ਮੇਰੀ ਟੌਹਰ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਦੋਵੇਂ
ਲਾਈ ਐਨਕ, ਕੀਤੀ ਗੁੱਤ।
ਚੁੰਨੀ ਇਕ ਮੋਢੇ ਲਮਕਾਈ
ਖਿਚਾਣੀ ਫੋਟੋ, ਬਣਾ'ਗੀ ਬੁੱਤ।
-ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ
ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਵੇਖੋ ਫੋਟੋ ਮੇਰੀ ਸਾਰੇ
ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਨਿਆਰੇ।
ਮੰਮੀ ਦੀ ਐਨਕ ਲਾ ਕੇ
ਚੁੰਨੀ ਰੱਖ ਲਈ ਮੋਢੇ ਕਿਨਾਰੇ।
ਮੰਮੀ ਮਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦਬਕੇ
ਕਹਿੰਦੀ, ਪਾਪਾ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ।
ਏਸੇ ਉਮਰੇ ਬੱਚੇ ਸਾਰੇ
ਲੁੱਟਦੇ ਖੂਬ ਨਜ਼ਾਰੇ।
ਹਰ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਉਤੇ ਹੱਸ ਹੱਸ ਜਿੰਦ ਵਾਰੇ।

-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8403

ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਪਾਪਾ
ਸਭ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੱਸੁੰਗੀ।
ਲੈ ਕੇ ਚੁੰਨੀ, ਲਾ ਕੇ ਐਨਕ
ਮੈਂ ਮੰਮੀ ਵਾਂਗੂੰ ਜੱਚੁੰਗੀ।
-ਤਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਤੰਗ
ਨਿਊ ਜਰਸੀ।

ਲਾਲਸਾ

"ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਂ ਪੰਦਰਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਭੁਚਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਰਸਦ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਥਾਂ ਮੇਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਟਰੱਕ ਤੋਰਨ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਾਈ ਪਈ ਐ।" ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਹਾ ਲਾਖਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਸਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਐ? ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ, ਉਹ ਲੱਗ ਗਈ..."
"ਰੈਡਿ ਤੇਰੀ ਦੀ! ਫਿਰ ਤਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਉਧਰੋਂ ਗੋਲਮਾਲ ਕਰ ਗਿਆ।" ਠੱਕ ਕਰਕੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫੋਨ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੰਸਰਾ, ਫੋਨ: 661-368-6572

ਕੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਦੇ ਅਮਨ ਹੋ ਸਕੇਗਾ?

ਉਂਜ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਪਰਾਧ-ਮੁਕਤ, ਗਤਬਤ-ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਨ-ਸਾਂਤੀ ਬਣੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਯੂਟੋਪੀਆਈ (ਸੁਪਨਾਸਾਜੀ ਵਾਲਾ) ਖਿਆਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਟੋਪੀਆਈ

ਡਾ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-98889-39808

ਹੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਸਿੱਧ-ਪੱਧਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ। ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸੂਝਵਾਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ, ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਵੀ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਕੌਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਪਰ ਵੱਖਰਾ ਮੁਲਕ ਬਣ ਤਾਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਚੱਲਣ ਪੱਖੋਂ ਅਧਰੰਗ-ਗ਼ੁਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਜਾਂ ਇਸਲਾਮ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੀ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਜਾਂ ਸਰਬ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ, ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕੀ ਹੈ! ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਡੂੰਘਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਵਖਰੇਵਾਂ ਬਣ ਨਿੱਬੜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਈ ਬਖੇੜੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕ

ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਅਰਥ ਸਲਾਮਤੀ, ਰਵਾਦਾਰੀ, ਰੌਸ਼ਨ-ਦਿਮਾਗੀ ਅਤੇ ਅਮਨ ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਹੈ। ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਵਿੱਦਿਆ, ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲਈ ਵਿੱਦਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲਈ ਦੀਨੀ ਵਿੱਦਿਆ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਂਜ ਹੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ 'ਚ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ। ਮੁਸੱਰਫ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੱਲੀ ਕਿ ਦੀਨੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ

ਜ਼ਹਾ, ਈਦ-ਉਲ-ਫਿਤਰ, ਮੁਹੱਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਵਸਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਟੀ.ਵੀ. ਉੱਪਰ ਕਈ ਸਥਾਈ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਉੱਪਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਛਾਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਮਨ-ਇੱਛਤ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਦਰੱਸੇ ਰੌਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਨਾਗਰਿਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਲਿਬਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੱਖ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ।

ਵਿਚ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਪੱਖਾ ਸਨਅਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਬੁਝ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹੀਆ ਜਾਮ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵਡੇਰੇ, ਚੌਧਰੀ, ਖਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜਾਂ ਦੇ ਟੱਕ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ। ਮੁਜਾਰਾ-ਪ੍ਰਥਾ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟੀ.ਵੀ. ਡਰਾਮਿਆਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੱਚੇ ਰਸਤਿਆਂ, ਕੱਚੀਆਂ ਗਲੀਆਂ, ਠਾਲੀਆਂ, ਕੱਚੇ ਘਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਗੁਰਬਤ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲੀ ਤਸਵੀਰ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡ ਅੱਜ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ

ਖਿਲਾਫ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਤਾਹਿਰ-ਉਲ-ਕਾਦਰੀ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਆਸੀ ਅਨਾਤੀਪਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ 34 ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਚੁਣੇ ਗਏ, ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਹਮਾਇਤ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਭਗੌੜੇ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਤਾਹਿਰ-ਉਲ-ਕਾਦਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਲਿਆ। ਕਾਦਰੀ ਨੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਜਮਾਤ ਵੀ ਬਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਕੇ ਸੱਤਾ ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਕਾਦਰੀ ਦਾ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਹੀ ਸਹੀ ਰਾਇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ, ਅਨਾਤੀਪਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਝੱਸ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹਿਜੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੱਖ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ। ਉਂਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਵੱਢੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲਟੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਗਲੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ-ਮੁਖੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਟਣ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਖਟਾਈ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਕਾਤ ਫੰਡ, ਐਨ.ਜੀ.ਓਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਅਤੇ ਸਰਦੇ-ਪੁੱਜਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤਾਂ ਲੈ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਅੰਕੁਸ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਬੜੇ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਕੋਈ ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਖੁਰਾਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਵਲ ਮਸੀਤਾਂ ਜਾਂ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਨਮਾਜ਼ ਮੌਕੇ ਅਜ਼ਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਈਦ-ਉਲ-

ਉਂਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਮਿਲਣੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਵੱਢੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲਟੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਗਲੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਮਨ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਤੇ ਪੈਸੇ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਨਅਤ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਫੈਸਲਾਬਾਦ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ, ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਗੁਜਰਾਤ

ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਵੋਟ ਜਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਮੱਧਯੁਗੀ ਰਾਜਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਇੰਨੇ ਬੇਸਬਰੇ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕੁਝ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਆਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਾ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਸਰਕਾਰ

ਇੰਜ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰੋਧਾਂ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ, ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਦੂਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਅਨਾਤੀਪਨ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦਾ ਦਖਲ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਹਲ-ਤਲਬ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਵਾਪਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸਭ ਦੀ ਅੱਖ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਕਾਰਨ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖ ਰਹੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਭਾਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਡਰ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਾਂ ਵੰਡ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਫਤਿਖ਼ਾਰ ਗਿਲਾਨੀ

ਗਿਆ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੌੜ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕੌਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਮਹਿਬੂਬਾ ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜ ਰਹੀ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਭਾਰੀ ਲੋਕ-ਸਮਰਥਨ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰੀ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ, ਸਿਆਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਆਦਿ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਠੋਕਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮੌਕਾ ਹਨ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਫ਼ਤਵਾ

ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅੰਦਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ-ਰਸ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਚ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਹੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੋਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਤਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਮਰ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਕਦੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟੱਟਵਾਂ ਫਤਵਾ ਆਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜੋੜੇਗੀ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. 41 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਅੱਗੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ 27 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ 27 ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਿੱਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ,

ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ, ਸਿਆਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਆਦਿ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਠੋਕਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮੌਕਾ ਹਨ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਫ਼ਤਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅੰਦਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ-ਰਸ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਦਕਿ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਸ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 47 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ-ਦੂਜੀ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਫਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਨੇ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਹੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉਦੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਦਲੇਰੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾ ਸਕੇ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਵੀ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ

90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਚ ਉਦੋਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨੀ ਲੱਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੰਡਨ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ- "ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪੈਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਤੁਲਨਾ ਅਬਦੁੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।" ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੂੰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ- "ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਿਉ-ਧੀ ਇਕ ਟੀਮ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।" ਮਹਿਬੂਬਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੰਗਠਨਕਰਤਾ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਹਿਬੂਬਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਅਸਲ 'ਚ ਇਕ ਚਿਰ-ਸਥਾਈ ਮੁੜ-ਵਸੋਬਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 6 ਸਾਲਾ ਮੁੜ-ਵਸੋਬਾ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ 4-5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਚੋਣਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਛਿੱਬੇ ਪੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਖੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਚਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਜਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੁਦ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਫਾਰਸੀ ਸੀ। ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸੰਧੀਆਂ, ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਸ਼ੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਗਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੁਣ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣਾ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਦ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਾਕਈ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤਨਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਪਨਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੇਤਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਚੇਤਨਾ ਹੈ ਵੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਗਰਹਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ। ਉਦਾਹਰਨ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਵਾਕਿਆ ਨਵੀਸ ਸੂਰੀ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਲਈ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਦਾਦੇ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਨਪਤ ਰਾਏ ਸੂਰੀ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ ਕਰਦਾ, ਉਥੇ ਉਹ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰਦਾ। ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਦਾਰ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਵੀ ਗਨਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਾਇਮ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਤਾਪੁਰਖੀ ਕੰਮ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਸੂਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ਸੂਰੀ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿੱਨੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਬਾਪਿਆ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਨਵੀਸ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਸੂਰੀ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਹਯਾਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਾੜ ਜੇਡੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਿਸੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਬਹੁਤਾ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਸੈਨਿਕ ਜਿੱਤਾਂ ਵੱਲ ਹੀ ਸੀ, ਕਿਵੇਂ ਰਾਜ-ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਫਾਰਸੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਸੀ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਮਹਿਕਮਿਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸੋਚਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਵੀ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਆਉਂਦੀ। ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਔਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਹ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਇਕ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੜੋਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੱਧ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਧਨਹੀਣਤਾ ਦੇ ਉਸ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਉਰਦੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੰਦੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਧਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ

ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਧਰ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਇੰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ 1870 ਵਿਚ ਓਰੀਐਂਟਲ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ, ਉਰਦੂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਫਾਰਸੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹੋ ਸੋਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਹਿਕਮਾ ਮਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ

ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਪੁੱਹਦ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਪਟਵਾਰ, ਵਸੀਕਾ ਨਵੀਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਆਦਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਯੋਗਤਾ ਦਸਵੀਂ ਜਾਂ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਵਸੀਕਾ ਨਵੀਸਾਂ ਅਤੇ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦਫਤਰੀ ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ 'ਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਣ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਉਂਜ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੈਂਕੜੇ ਨਹੀਂ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।

ਹੁਣ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਛੱਡ ਵੀ ਦਈਏ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ, ਸਿੱਕਿਆਂ, ਸੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਆਪ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦਾ। ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆਮ ਗੱਲਬਾਤ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ਡਾਇਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਲੇਖਕ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਡਾਇਰੀ ਕਿਸੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਪਰ ਲਿਖੀ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਨਾਲ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ 1803 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1846 ਤੱਕ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਅਤੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਤ-ਪੱਤਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਦਾਹਰਨ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ।

ਇਸ ਯੁੱਗ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਉਪਰ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਰਸੀ ਗੁੰਬਾਂ ਦੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਾਏ ਗਏ। ਵਧੇਰੇ ਦਰਬਾਰੀ, ਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬੰਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲ ਅਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁੰਬਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਲਿਖ ਸਕਣ। ਕਵੀ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁੰਬ 'ਬੁਧਿ ਬਾਰਿਧਿ ਗੁੰਬ' ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉਪਰ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਅਯਾਰਿ ਦਾਨਿਸ਼' ਨਾਂ ਦੇ ਫਾਰਸੀ ਗੁੰਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਪਰ ਕੀਤਾ। ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਮਾਤ ਬੋਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗੁੰਬ ਪੜ੍ਹਨੇ-ਸੁਣਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਹਾਸਮ ਸ਼ਾਹ, ਕਵੀ ਸੌਧਾ, ਅਹਿਮਦ ਯਾਰ, ਕਾਦਰ ਯਾਰ ਅਤੇ ਗਵਾਲ ਭੱਟ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜਗੀਰਾਂ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਫਾਰਸੀ ਹੀ ਰਹੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਗੈਰ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਫਾਰਸੀ ਦੀ ਛੱਟ ਵੀ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਾਮਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂਵੇਂ ਕਾਇਮ ਹੈ।

-ਡਾ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ

ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਫਿਲਮੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਭੈਣ ਅਰਪਿਤਾ ਖਾਨ ਦੇ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਸੁਖ ਰਾਮ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਅਯੂਜ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਪਣੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਅਜਿਹੇ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਡਾਕਟਰ ਆਇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦਿਲਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਸਲਮ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਲਤਾਨਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ (ਸਪੁੱਤਰ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ) ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਾਰਸੀ ਦੇਸਤ ਨੀਲੇਫਰ ਬਿਲੀਮੋਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਵੀ ਕਮਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਵਿਚ ਕਈ ਕੋਈ ਤ੍ਰੇਡ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਦੁੱਗਲ ਤੇ ਆਇਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਮੁਸਲਿਮ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਔਕੜਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਇਸ ਜੋੜੀ ਦੇ ਵਧੀਆ ਨਿਭਣ ਬਾਰੇ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਇੱਕਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਹੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਤੇ ਸਫਲ ਰਹੇ।

ਵਿਖੇ ਹੋਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀਰਬੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਰਪਿਤਾ ਅਯੂਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਏਨੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਮੰਟੂ-ਜਿਉਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰੀਨ ਫੀਲਡ ਰਿਜ਼ਾਰਟ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲੀ

ਦਰਜਨ ਨੇਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਮੰਟੂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਚਿਤਪੁਰਨੀ ਹਲਕੇ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਣ

ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਇਆ। ਇਥੇ ਖੰਨਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਟਾਂਡਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਗੁਰਕੀਰਤ ਕੋਟਲੀ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਿਆਮ ਅਰੋੜਾ ਤੇ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਨੰਤ ਦਾਹੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਸ਼ਾਕਿਰ ਸੁਨੰਦੀ ਸਮੇਤ ਅਧੀ

ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੰਟੂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ (ਐਮ ਪੀ), ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਖਾਸ ਉਲ ਖਾਸ ਵਿਜੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ (ਸਾਬਕਾ ਐਮ ਪੀ) ਪੁੱਛੂਚੇਰੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਪਾਲ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ ਅੰਬੀਕਾ ਸੋਨੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਲੇਖਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੱਦ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਜੁੜ

ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜੀਵਨ ਜਿਉਤੀ ਦੇ ਕੁੰਦਰਾ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲੀ ਤੱਕ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣਾ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਗੇ। ਉਹ ਜੀਵਨ ਜਿਉਤੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿਲਵਾਈ ਐਮ ਏ, ਐਮ ਐਡ ਤੱਕ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਰਪਿਤਾ-ਅਯੂਜ਼ ਤੇ ਜਿਉਤੀ-ਮੰਟੂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਦੁੱਗਲ-ਆਇਸ਼ਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਂਗ ਉਮਰ ਭਰ ਸਫਲ ਰਹਿਣਗੇ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਪੰਗਾਂ ਦੀ ਓਲੰਪਿਕਸ: ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਅਪੰਗ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਥੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੀਚਰਜ਼ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 150 ਸਿਰਕੱਢ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ 410 ਅਪੰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨਪੁਰ ਤੋਂ ਆਈ ਸਰਿਤਾ ਦੂਬੇ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਭ ਗਏ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਪੈਰ ਤੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਜੀਭ ਵਰਤ ਕੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਸਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਪੈਰ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਮੋਬਾਈਲ ਫਤ ਕੇ ਜੀਭ ਨਾਲ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਉਤੇ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੋਲੀਓ ਮਾਰਿਆ ਰਮਨ ਸੋਲੰਕੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ ਬਣਾਉਣੀ ਅੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਅਪੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
Sandhugulzar@yahoo.com

ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਪੋਸਟਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ, ਕਪੜੇ ਸਿਉਣ, ਟੇਕਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਬਣਾਉਣੀ ਅੰਗ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਗਹਿਣੇ, ਵਸਤਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਜ ਸਮਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੁਣਾਈ ਕਢਾਈ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਤੇਤੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅਪੰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੁਬਲਪੁਰ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮੇਲੇ ਲਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ 2016 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲੇਗਾ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਚੱਲੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਅਖਾਂਤੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਮਰ ਜਿਓਤੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਫਰਾਂਸ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਤੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਅਪੰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਤਦੇ ਹਨ, 2016 ਵਿਚ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਹਫੀਜ਼ ਜਲੰਧਰੀ)
ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰ ਕੇ ਇਨਸਾ ਕੀਏ ਹੈ ਪੈਦਾ, ਵਹੀ ਮੇਰਾ ਭੀ ਖੁਦਾ ਹੈ ਮੁਝੇ ਮੰਜੂਰ ਨਹੀਂ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਜੇ ਵੇਖ ਲਏ ਪਿੰਡ ਮੇਰਾ...

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਕਈ ਬੰਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਗੁੰਨਣ ਲਈ ਲੁਣ ਦੀ ਡਲੀ ਸੁੱਟੀ ਹੀ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੂਰ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਫਿਰ ਹੀ ਉਹ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਨਿਘਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ 'ਟਰੰਕ ਕਾਲ' ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰ ਕੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਫੋਨ ਉਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਬਾਣੀਏ ਵਾਂਗ ਪੈਸੇ ਉਤੇ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਦੇ ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਫੋਨ ਨੇ ਮੱਝ ਦੇ ਕੱਟਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੁੱਤੀ ਦੇ ਸੂਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਖਬਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਖਬਰਾਂ ਲੱਭਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਖੋਜੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਬਰਫੀ ਦੇ ਸੁਆਦ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਖਬਰਾਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ-ਕਈ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਜਾਇਕਾ ਮਸਰ-ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਮਰਗ 'ਤੇ ਬਣੀ ਦਾਲ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਘਰ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਪੱਕੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਪੁੱਟਣ ਤੱਕ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਅੱਡ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਬਾਲਣ 'ਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਗੈਸ ਹਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬਾਲਣ ਹੁਣ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਲੋਕੜ ਪਾ ਕੇ ਆਖਰੀ ਵਕਤ ਵੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾਂ ਹਟਣ ਵਿਚ ਲੋਕ ਗੁਨਾਹ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਖੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਿੰਦਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਉ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪੇਕਿਆਂ ਦਾ ਹੱਜ ਉਸੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ, ਕਿ ਦਿਨ ਖੜ੍ਹੇ ਆਲੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਤਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ, ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਘਰ ਜਾਣ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਦੇਰੀ ਭਾਵੇਂ ਕਰੇ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗਦਾ... ਇਸੇ ਲਈ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ...। ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਗੁਲਾਮਾਨੇ ਤੇ ਬੀਵੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਪੂਰਾ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਰਦੇਸੋਂ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਕਈ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੀ ਜੇਬ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਪੈਨ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੋਤਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਉਧਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰੇ, ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਧਾਹਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲਣਗੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਤਾਂ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੁਲਕ ਵੀ ਡੋਬ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ... ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਲਾਸ਼ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਸੀਏ ਸ਼ਹਿਰ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ ਕਹਿਰ'; ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਮਾਤਾ-ਮੋਟਾ ਸੁੱਧ ਆਬੋ-ਹਵਾ ਦਾ ਹਾਲੇ ਸਾਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਛੱਡ ਤਾਂ ਚਾਅ ਵਿਚ ਲਈਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬੱਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ, ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹੋ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਭਾਈ ਤੇਰਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ? ਜਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰੇ, ਉਹਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤੇ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਿੰਡ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਛੇਤੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਚਲੋ ਫਿਰ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਕੇ ਚਲਦਾ ਹਾਂ।

ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਸੀ, ਫਿਰ ਜਲੰਧਰ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਭੋਰਾ। ਇਹ ਬੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਛੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ, ਫਗਵਾੜੇ ਤੋਂ ਤੀਹ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤੋਂ ਨੌਂ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਤੇਰਾਂ, ਮਾਹਿਲਪੁਰੋਂ ਬਾਈ ਤੇ ਜਿਸ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਟਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਘਰ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਕੋਹ ਦੀ ਵਾਟ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਣ ਸਾਡਾ ਬਣਿਆ ਵੀ ਰਹੇਗਾ, ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਲੱਗ ਤੇ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਮੇਰਾਵਾਲੀ ਲੱਗਾ ਬੁੱਤ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇੰਨੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ।

ਹੋਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਗੱਲਾਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਦੋਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, "ਪੁੱਤ,

ਆਹ ਗਿਆਨੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ ਹੈ।" ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਮੀਨ-ਬੰਨਾ ਵੀ ਵੇਚ ਗਏ, ਪਰ ਇਹ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਹੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ। ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਿਸਰੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਇਕ ਗੁਆਂਢੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, "ਕਾਕਾ, ਭਲਾ ਢਾਡੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਬਣਨਾ ਕਿਤੇ ਸੁਖਾਏ, ਬੜਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਇਆ ਬਈ ਪਿੰਡ ਦਾ।" ਤੇ ਜਿਸ ਸਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਕੁਲਬੀਰ ਭੋਰਾ ਨੇ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਧੁੰਮ ਪਾਈ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਘਰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੇ ਉਧਾਰਾ ਹੀ ਸਗੋ! ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋਰ ਹਾਲੇ ਹੈਗਾ, ਉਹਨੇ ਟਿੱਚਰ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ, "ਬਈ ਮੰਤਰੀ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇ ਛੱਡਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਢੋਲਕੀ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦਾ ਪਿੰਡ ਸੁਜੋ ਸੀ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਭੋਰੇ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਹ ਤਾਂ ਮਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਔਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਂਗ ਦਾਅਵਾ ਦੇਵੇਂ ਪਿੰਡ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਖੈਰ! ਜਿਹੜਾ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਕਦੇ ਧੜੱਲੇਦਾਰ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਵੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਉਂ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤ ਚਰਨਜੀਤ ਚੰਨੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ, ਭਤੀਜੇ ਮਰਹੂਮ ਤੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੀ, ਤੇ ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਦਿਲਬਾਲ ਕੌਰ ਦਾ ਵੀ। ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਇਹ ਆਲੂ ਮੈਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਛਿੱਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਕ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਪਿਉ ਵੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਸਿਰ ਕੱਢਣਾ ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਉਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਲੇਲੇ ਨੇ ਬਘਿਆੜਾਂ ਵਿਚ ਬੜ੍ਹਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤ ਸਮਝਦਾ; ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿੰਨਾ ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜੋਸਫਿਨ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਪੰਚ ਬਣ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨੀ ਮੇਰੇ ਬੱਸ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸਾ ਕਢਵਾ ਕੇ ਪਰਉਪਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਕਰਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਘੁਮਿਆਰ ਤਾਜ ਮਹੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਭਾਂਡੇ ਤਾਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਨਰ ਉਹਦਾ ਆਪਣਾ ਹੈ, ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਕਰਨਗੇ ਹੀ,

ਇਲਾਕੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿਣਗੇ, 'ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ...ਬੱਸ ਉਥੋਂ ਹੀ ਹਾਂ।' ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘੁੰਮੇ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ; ਹਰ ਵੱਡਾ ਗਾਇਕ ਜੇ ਗਾਉਣ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਗੇਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰ ਕੇ ਗਿਆ; ਅਖਾੜੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੱਗੇ। ਜੇ ਘਰ-ਘਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸਰ, ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਭੰਡ, ਮਰਾਸੀ, ਖੁਸਰੋ, ਨਚਾਰ, ਨਕਲੀਏ, ਬਾਜ਼ੀਗਰ, ਸਪੇਰੇ,

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ

ਮਲਵਈ ਗਿੱਧੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ, ਨੱਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ 'ਹੋ ਗਿਆ ਫਿੱਟ ਵਲੈਤੀ ਪੁਰਜਾ, ਦੇਸੀ ਇੰਜਣ ਨਾਲ ਨੀ' ਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ੀਗਰਨੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡੋਂ ਹੀ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ, ਰੋਣਕਾਂ ਆ ਗਈਆਂ। ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਓ...ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਅੰਧਿਓਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵੀ ਹੈ, ਤੇ ਖਫਾ ਵੀ।

ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਵੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਵੀ ਨੇ, ਕਾਮੇ ਵੀ। ਤਰਖਾਣ ਵੀ, ਲੁਹਾਰ ਵੀ। ਝਿਉਰ ਵੀ, ਨਾਈ ਵੀ। ਆਧਰਮੀ ਵੀ, ਬਾਲਮੀਕੀਏ ਵੀ। ਗਰੀਬ ਵੀ, ਅਮੀਰ ਵੀ। ਮਧਰੇ ਵੀ, ਲੰਮੇ ਵੀ। ਸੋਫੀ ਵੀ, ਵੈਲੀ ਵੀ। ਹੁਣ ਸਮੇਕੀਏ ਵੀ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਆਲੇ ਵੀ। ਸਾਧ ਵੀ, ਫਕੀਰ ਵੀ। ਸਰੀਫ ਵੀ, ਲਤਾਕੇ ਵੀ। ਕਾਂਗਰਸੀਏ ਵੀ, ਅਕਾਲੀ ਵੀ। ਜੋਤਨ ਵਾਲੇ

ਵੀ, ਤੋਤਨ ਆਲੇ ਵੀ। ਪੁਆਤੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੀ, ਲੁੱਚੇ ਵੀ ਹੈਗੇ ਆ; ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਵੀ ਨੇ, ਵਿਹਲੇ ਵੀ। ਮਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਛੀਂਬੇ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਸੁਨਿਆਰ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਬਾਸੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਪਾਰੋ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ ਨੇ। ਔਲਾਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਪੱਕੀ ਕੋਠੀ ਪਾ ਕੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਚੰਗਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਰਹਿ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਪਿੰਡ ਘੱਟ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਬੜਾ ਕੁਝ ਐ, ਪਰ ਬੇਇਤਫਾਕੀ ਹੀ। ਯੁੱਗ ਬਦਲ ਗਏ ਨੇ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਗਸੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਭੁੱਕੀ ਵੇਚਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਝੋਟੇ ਵਰਗੇ ਸੀ ਪਰ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਨੇ, ਮਰ ਗਏ ਨੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਮਲੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਰੁਲਦੂ, ਹੁਣ ਹਰ ਤੀਜੇ-ਚੌਥੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰੁਲਦੂ ਹੈ ਪਰ ਹੈ ਜੁਆਨ। ਅਮਲੀ ਰੁਲਦੂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਫੇਰ ਸੁਣਾਵਾਂਗਾ।

ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਚਪਨ ਕਈਆਂ ਦਾ ਬੀਤਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਛੇਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਜਿਉਣੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਖਰੀਦ ਲਿਆਇਆ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸਨਾ ਤੇ ਜਿਉਣਾ- ਦੇ ਪਾਤਰ ਪੜ੍ਹੇ। ਸੁਭੈਕੀ, ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਚਾਚੇ ਤੇ ਤਾਏ ਦੇ ਪੁੱਤ ਕਿਸਨਾ ਤੇ ਜਿਉਣਾ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਲਸਾ ਉਠੀ, ਉਹ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ 'ਹੈ! ਇਹ ਕਿੱਸਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।' ਨਿਆਣੀ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰ ਪੱਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿੱਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰ ਇਹੀ ਹਨ। ਇਕ ਦੁਪਹਿਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਛੱਲੀਆਂ ਗੁੱਡਣ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਉਹੀ ਕਿੱਸਾ, ਤੇ ਮੈਂ ਸੰਗਦਾ ਜਿਹਾ ਚਲੇ ਗਿਆ ਕੋਲ ਨੂੰ...ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, "ਤਾਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ ਸੀ...ਬੇਡੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਡਰਦੀ ਸੀ। ਆਹ ਕਿੱਸੇ ਛਪੇ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ...ਪਰ ਗੁੱਡਣੇ ਤੁਸੀਂ ਛੱਲੀਆਂ ਹੋ?"

ਕਿਸਨਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਅਹੁ ਪਈ ਆ ਵੱਟ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਰੰਬੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਹ ਕਿਆਰਾ ਗੁਡਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ, ਫੇਰ ਦੱਸਦੇ ਆਂ।"

ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਪਰ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਮੈਂ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਆਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜਿਉਣਾ ਸਿਰੋਂ ਸਾਫਾ ਲਾਹ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪੁੰਝਦਾ

ਬੋਲਿਆ, "ਜੁਆਨਾ, ਪੁੱਛ ਕੀ ਪੁੱਛਣਾ?"

"ਤੀਆਂ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਸੀ?"

"ਆਹੋ, ਤੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਦੀਹਦਾ ਭਲਵਾਨਾਂ ਵਰਗਾ।"

"ਪਰ ਜਿਉਣਾ ਮੌਤ ਤਾਂ ਨੈਣਾ ਦੇਵੀ ਮੰਦਿਰ ਤੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ?"

ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਹੱਸ ਪਏ, ਪਰ ਭੇਤ ਫਿਰ ਵੀ ਰੱਖ ਗਏ। ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਬੋਲੇ, "ਉਹ ਭੋਲਿਆ ਮੁੰਡਿਆ...ਨਿਹੰਗਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਾਲ ਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੋਣਾ ਸੁੱਟਾ ਸੀ।"

ਸਾਲ ਕੁ ਬਾਅਦ ਇਹ ਭੇਤ ਤਾਂ ਖੈਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਾ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਦੇਰ ਨਾਲ ਫਿਰ ਜਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਜਰਾਇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੌਲਾਂ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਖੇਤੀ ਜੋਗ ਰਕਬਾ ਸੀ ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਜਿਥੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਟੇਪਾਂ ਵਾਲੇ ਟਰੈਕਟਰ ਹਨ ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਨਸ਼ਈ ਪਿੰਡ 'ਚ ਅਕਸਰ ਸਾਨ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਭਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਓ ਕਿ ਵੋਟਾਂ 25 ਸੌ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ। ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਕਰ ਕੇ ਬੜੀ ਦੇਰ ਵੋਟਾਂ ਇਕਪਾਸਤ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਂ-ਵੱਡੇ ਨੂੰ, ਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜੇ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਆ ਵੜੇ ਨੇ, ਹਾਥੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਤੇ ਐਤਕਾਂ ਝਾੜੂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਕਾਮਰੋਡ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਸੱਜੇਪੱਖੀ ਨਾ ਖੱਬੇਪੱਖੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਲ੍ਹਿਆਂ 'ਤੇ ਪਤੀਲਾ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਤੇ ਕੜਕੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਫਿਰਨ ਕਰ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਖਾੜੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਨੌਰਾ ਤੇ ਭੋਰਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਸਾਏ, ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਮਾਣਿਤ ਤੱਥ ਨਹੀਂ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਮਸੀਤ ਹੈ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਈ ਵੀਰਾਨ ਘਰ ਉਦੋਂ ਪਏ ਹਨ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਬੁਹ-ਗਿਣਤੀ ਰਾਜਪੂਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਪਾਗਲ ਹੋ ਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਕੱਚਾ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਘਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਗਲੀ-ਨਾਲੀ ਹੀ ਪੱਕੀ ਨਹੀਂ, ਫੁੱਟਪਾਥ ਵੀ ਪੱਕੇ ਹਨ। ਨੌਂ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਬੋਈ 'ਤੇ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਵਕਫੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪੁਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤਿੰਨ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਜੋਤਨ ਲਈ ਬਣੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਟੈਲੀਫੋਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਉਦੋਂ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵੀ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫੋਨ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਗਦੇ, ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਕੋਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਤਿੰਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੇ। ਇਕ ਬਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ, ਇਕ ਪੱਕਿਆਂ ਦਾ ਤੇ ਇਕ ਰਵਿਦਾਸੀਆਂ ਦਾ। ਗੁੱਗਾ ਪੀਰ, ਜ਼ਾਹਰ ਪੀਰ, ਪੰਜ ਪੀਰ, ਸ਼ਿਵ ਦੁਆਲਾ, ਬਾਬਾ ਪੁੰਨੂੰ, ਜਤੀਆਂ,

ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਾਉਂਦਾ ਇਕ ਹਵਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਦਾ ਮਘਦਾ ਸੂਰਜ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ-2

ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਤਲਵਾਰ ਗਈ

ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ (20 ਅਪਰੈਲ 1939 ਤੋਂ 6 ਨਵੰਬਰ 1986) ਨੂੰ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜਿਆਂ 28 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਘਰਸ਼ਪੂਰਨ ਜੀਵਨ-ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਸਦਾ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਦਾ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਜਿਉੜਾ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਹੜੇ ਦਾ ਸੇਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗਦੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮਘਦੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀ ਹਯਾਤੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨੇ ਸਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਔਖਿਆਈਆਂ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰੜ ਨੂੰ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਜਿਉੜੇ ਬਾਰੇ ਲੰਮਾ ਲੇਖ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

28ਵੀਂ ਬਰਸੀ 'ਤੇ
(1939 ਤੋਂ 1986)

ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਜੱਸਾ ਇਕਹਿਰਾ ਤੇ ਕੱਦ ਪੌਣੇ ਛੇ ਫੁੱਟ ਸੀ। ਉਹ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਸਟਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਤੀਹ-ਚਾਲੀ ਮੀਲ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਸਾਈਕਲ ਉਹਨੇ ਚਲਾਇਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਗੀਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਿਰਜੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਕਾਗਜ਼ ਕਾਪੀ ਉਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਰਚ ਕੇ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੁਕਾਂ ਜੋੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ਬਣਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਹੀ ਗੀਤ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

ਬਹੁਤੇ ਗੀਤ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਉਦੋਂ ਨਿਕਲੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਸਰੂਰ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵੀ ਪਊਆ ਪੀਣ ਲਈ

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਕੈਨੇਡਾ
ਫੋਨ: 905-799-1661

ਪੈਸੇ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗੋਡੇ ਦੁਖਦੇ ਹਨ, ਨਾਲੇ ਉਸ ਨੇ ਗੀਤ ਪੁਰਾ ਕਰਨੇ! ਉਦੋਂ ਉਹ ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਾਮਰੋਡਣੀਏਂ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਸਨ ਹੀ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਵੀ ਖੋਦੀ ਸੀ ਜੋ ਨੋਡੀ ਉਤੇ ਵੱਧ ਤੇ ਜਾਭਾਂ ਉਤੇ ਘੱਟ ਸੀ। ਜੁੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਨੱਕ ਤਿੱਖਾ ਸੀ, ਮੁੱਛਾਂ ਪਤਲੀਆਂ ਤੇ ਰੰਗ ਸਾਂਵਲਾ। ਉਹ ਬਣਦੀ ਸਰਦੀ ਸ਼ੁਕੀਨੀ ਵੀ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫੈਸਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੱਟਿਆ। ਉਹਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਟੀਰ ਸੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਸੱਦਦ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋੜ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਕਾਲੀ ਐਨਕ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਨਕਸਲਬਾਤੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਸ ਉਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਤਸੱਦਦ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹ 1960 ਤੋਂ 64 ਤਕ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਸੀ, 64 ਤੋਂ 69 ਤਕ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪਿਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਨਕਸਲੀ ਖੱਬੀਆਂ-ਕਰੇਲੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਗਰੁਪਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਹ ਵੀ ਬਚ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਲੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਗਰੁਪਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਵੀ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿਤਾਉਣੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਦਰਦ ਬਣ ਕੇ ਟੱਕਰੇ। ਉਸ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਨਾ ਜਿਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦੇ 47 ਸਾਲ ਦੀ ਅੱਧਖਤ ਉਮਰੇ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਉਹ ਸਾਥੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤੈਸੀ ਨਜ਼ਮਾਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨ-

ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕ ਜਾਣ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਮਾਰਦੇ। ਉਦਾਸੀ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਸੱਦਦ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਡੋਲਿਆ, ਪਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਟਾਰਚਰ ਹੋਇਆ?

ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਉਤਰ ਸੀ, "ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਤੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਟਾਰਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭੁੱਲਤ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ। ਘੋਟਣਾ ਫੇਰਨਾ, ਕੁਰਸੀ ਲਾਉਣੀ, ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਜੋੜ ਕੁੱਟਣੇ ਤਾਂ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਏਨਾ ਕੁੱਟਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਪੂਰੇ ਦੀ ਹਵਾ ਵਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਾਸਾਂ ਉਭਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਵੇਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਤੀਸਰੀ ਵੇਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬਚ ਗਿਆ।"

ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, "ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਤੁਹਾਡੇ ਵੀ ਗੀਤ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਲਵੋ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਸਟੇਜ ਲਾਈ ਐ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚੋਂ ਮਾਓ-ਜੇ-ਤੁੰਗ ਕੱਢਣਾ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਾਇਰ ਨਾਲ ਜੱਗੋਂ-ਤੇਰੁਵੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਈਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਬਦਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਵਹਿਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 11 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਪੋਹ ਦੀ ਠਰੀ ਰਾਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਲੱਡਾ ਕੋਠੀ ਦੇ ਕਸਾਈਖਾਨੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੁੱਟਿਆ। ਬੁੱਢੀ ਮਾਤਾ

ਭਾਰ ਬੇਸੁਰਤ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਏਨਾ ਕੁੱਟਿਆ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਰੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਪੁੱਟਾ ਟੰਗ ਕੇ ਸਿਰ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰ ਹੇਠਾਂ ਵੱਡੀ ਮੋਮਬੱਤੀ ਬਾਲ ਕੇ ਸੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਮਿੱਝ ਢਾਲ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਕਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਕਦੇ ਉਹ ਲਿਖ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਬੋਲ ਸਕੇ। ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਈਆਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਛਾਣਨੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਪੁੱਟ-ਪੁੱਟ ਕੇ ਖੋਪੜੀ ਰੋਡੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਾਲ ਪੁੱਟਣ ਨਾਲ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਸੋਜਿਸ਼ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਉਤੋਂ ਪੋਹ ਦੀ ਕੱਕਰ ਮਾਰੀ ਠਾਰੀ। ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੂਨ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜੋੜ ਡੰਡੇ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਸੁਜਾਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਦਿਖਾ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਠੀਕ ਐ? ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?"

ਮਮਤਾ ਮਾਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਵੇ ਵੀਰਾ, ਮੈਂ ਗਰੀਬਣੀ ਨੇ ਕਾਹਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨੈ? ਬੋਡੇ ਰਹਿਮ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਦਿਸ ਜੇ। ਮੈਂ ਸਮਝ ਲੂੰ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਜਿਉਂਦੈ! ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਨੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਈ ਚਾਹੁੰਨੀ ਆਂ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਨੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਬੋਸ਼ਕ ਨਾ ਲਿਆਓ। ਮੈਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਈ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿਖਾ ਦਿਓ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੂਰੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਈ ਆਖ ਦੇਵੇ, ਬੋਬੇ ਮੈਂ ਜਿਐਂਨਾ। ਤੂੰ ਜਾਹ ਘਰ ਨੂੰ।"

ਹਵਾਲਦਾਰ ਬੈਰਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਹਲੁਣਨ ਲੱਗਾ, "ਓਏ ਉਦਾਸੀ, ਓਏ ਉਦਾਸੀ। ਉਠ ਓਏ, ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਰਸੇ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਆਈ ਐ। ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀ ਐ ਤੇਰੀ ਮਾਂ। ਉਠ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਰਜ਼ ਓਹ ਵੀ।"

ਮਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਮੋੜੀ। ਕਿਤੇ ਉਹ ਸੱਚੀ ਨਾ ਸਾਹ ਖਿੱਚ 'ਜੇ। ਉਹ ਔਖਾ-ਸੌਖਾ ਮਾਂ ਤਕ ਪੁੱਜਾ, ਤੇ ਦੂਰ ਦੀ ਸੋਚ ਕੇ

ਕਾਮਰੋਡਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਐਮ.ਪੀ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਹੀਂ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵੇਲੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਧਰੋਂ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ 'ਚ ਅੰਦਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਡੀ.ਆਈ.ਆਰ. ਤਹਿਤ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਲੈ ਗਈ। ਉਹਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਈ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਹ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫਾਂ ਸਹਿੰਦਾ ਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ:

ਅਸੀਂ ਜੜ੍ਹ ਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਛੱਡਣੀ,
ਸਾਡੀ ਭਾਵੇਂ ਜੜ੍ਹ ਨਾ ਰਹੇ,
ਲੋਕ ਵੇ! ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ
ਦੇਣਾ ਝੋਕ ਵੇ।
ਜਿਹੜੀ ਖੂਨ ਹੈ ਕਿਰਤ ਦਾ ਪੀਂਦੀ,
ਤੋੜ ਦੇਣੀ ਤਨ ਦੇ ਉਤੋਂ,
ਜੋਕ ਵੇ! ਲੋਕੀਂ ਹੁਣ ਨਿਕਲ ਪਏ
ਹਿੱਕਾਂ ਠੋਕ ਵੇ।

ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਕਿੱਸਾਕਾਰੀ ਦੇ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਤੇ ਕੋਰਤਾ ਛੰਦ ਵਰਤਿਆ, ਕਿਤੇ ਕਬਿੱਤ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਲੀ:

ਤੇਰਾ ਭੋਲੂ ਤਾਂ ਨਿੱਤ
ਰੀਂ-ਰੀਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ,
ਧੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਜਾਂਦੀ ਬੰਗਲੀ
ਬਾਲ ਖਿਡਾਉਣ ਨੂੰ।
ਤੇਰੇ ਮਿੱਠੂ ਦੀ ਨਿੱਤ
ਜਾਏ ਤਤਾਗੀ ਢਿਲਕਦੀ,
ਭੁੱਖੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਾ ਉਤਰੇ
ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਨੂੰ।
ਤੈਨੂੰ ਪਿਆ ਭੁਲੇਖਾ
ਭਗਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਭੰਗਣਾ ਦਾ,
ਤਾਰੀਓਂ ਸਾਧਾਂ ਤੋਂ ਨਿੱਤ
ਫਿਰਦਾ ਉਨ ਲਹਾਉਣ ਨੂੰ।
ਤੇਰੀ ਕਿਰਤ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ
ਜੱਸ ਖੱਟ ਲੈਂਦੀ ਰਾਠਾਂ ਦਾ,

ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਉਹਦੀ ਤੀਜੀ ਧੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਾਨਕੇ ਦਾਦਕੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਬਲੀ ਜਨਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ, "ਮੇਰੇ ਸਾਧ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਗਈ? ਇਹ ਤਾਂ ਏਨੀ ਜੋਗਾ ਹੈ ਨੀ ਸੀ, ਇਹਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾੜਾ ਨੀ ਸੀ ਚਿਤਵਿਆ।"

ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਤੀਜੀ ਧੀ ਦੇ ਜੰਮਣ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਕਿਹਾ। ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਬੋਸ਼ਕ ਰੋਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਦਾਸੀ ਲਈ ਧੀ ਪੁੱਤ 'ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ-ਗਿਲਣ ਆਏ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ, "ਤੂੰ ਸੋਹਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗਿਐ, ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਪਾਲ, ਚਲ ਹੋਰ ਨੀ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਈ ਦੇਖ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪੰਗੇ ਲੈ ਕੇ ਕੀ ਕਰ ਲਏਗਾ ਤੂੰ? ਐਮੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਕੁੱਟ ਖਾਂਦਾ ਫਿਰਦੈ!" ਉਦਾਸੀ ਇਹੋ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ, "ਮੈਂ ਕੋਈ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਨੀ। ਆਪਣੇ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮਰਦੇ ਐ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਈ ਮਰਦੈ।"

ਪੁਲਿਸ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਪਈ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਰਾਤ-ਬਰਾਤੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਘਰ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਉਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ, ਧੁਹਿਆ-ਘਸੀਟਿਆ ਤੇ ਲੱਡਾ ਕੋਠੀ ਦੇ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਛੱਡਿਆ ਤਾਂ ਨਾ ਉਹਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਸੁੱਜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ।

ਘਰ ਆ ਕੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਅਮਨ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਨੀਰੇ ਵਾਲੇ ਅੰਦਰ ਤੁੜੀ ਉਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਜਿੰਦਾ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਨਕਸਲੀ ਕਾਮਰੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸ਼ਹਿਣੇ ਠਾਣੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਛਾਪੇ ਤਾਂ ਪੈਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਇਕੋਰਾਂ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਆ ਪਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਜੁਆਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਧੁਹ-ਘੜੀਸ ਕੀਤੀ। ਘਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਭੰਨ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਤਿਅੰਤ ਦੁੱਖ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ।

ਫਿਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਉਣਾ, ਫੜਨਾ, ਤਸੱਦਦ ਕਰਨਾ ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ। ਤਸੱਦਦ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਿਗ੍ਹਾ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ, ਹੱਡਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਦਰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤੇ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਘਟ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਮੇਰਾ ਕੀ ਪਤੈ, ਮੈਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮਾਰ ਦੇਵੇ। ਤੂੰ ਜੁਆਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ।" ਅੱਗਿਉਂ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ, "ਕੋਈ ਮਾਰ ਕੇ ਤਾਂ ਦਿਖਾਵੇ, ਜੇ ਢਿੱਡ ਨਾ ਪਾਤ ਦਿਆਂ ਅਗਲੇ ਦਾ।"

ਜਦ ਉਹਦਾ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਮਸੋਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਉਭੜਵਾਹੇ ਉਠਦਾ ਤੇ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਣ ਲੱਗਦਾ। ਮੌਏ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੀਤ ਜੋੜਦਾ ਤੇ 'ਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦਾ:

ਜਿਥੇ ਗਏ ਹੋ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਏ ਜਾਣੇ,
ਬਲਦੀ ਚਿਖਾ ਹੁਣ ਠੰਡੀ ਨੀ ਹੋਣ ਦੇਣੀ।
ਗਰਮ ਰੱਖਾਂਗੇ ਦੌਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ,
ਲਹਿਰ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੰਡੀ ਨੀ ਹੋਣ ਦੇਣੀ...।
ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਣ ਮੋਗਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਹੋਇਆ, ਉਹਦੇ ਪਾਪਾ (ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਮਘਨ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਾਇਰ ਨਾਲ ਜੱਗੋਂ-ਤੇਰੁਵੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਈਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਬਦਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਵਹਿਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 11 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਪੋਹ ਦੀ ਠਰੀ ਰਾਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਲੱਡਾ ਕੋਠੀ ਦੇ ਕਸਾਈਖਾਨੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੁੱਟਿਆ। ਬੁੱਢੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਡਾ ਕੋਠੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰ ਖਪਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਡਾ ਕੋਠੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰ ਖਪਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਹੰਝੂ ਕੋਰਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ, "ਵੇ ਵੀਰਾ! ਮੈਂ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਮਾਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨੀ ਐਂ। ਵੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਈ ਆਂ। ਮਿਲਾ ਦਿਓ, ਰੱਬ ਬੋਝਾ ਭਲਾ ਕਰੇ।"

ਬੋਲਿਆ, "ਮਾਂ, ਮੈਂ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਆਂ। ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਮਮਤਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਾਹ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾ ਲਈਂ। ਏਥੇ ਫੇਰ ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ ਸਾਂਭੂਗਾ?"
ਮਾਂ ਨੇ ਘਾਇਲ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੁਕਲ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਪੁੱਤ ਤੇਰਾ ਰੱਬ ਰਾਖ। ਪੁੱਤ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਸਾਹ ਨੀ ਚੜ੍ਹਦਾ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀਂ।"
ਬੱਸ ਏਨੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕੀ ਮੁਲਾਕਾਤ। ਉਧਰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਘਾਰੂ ਹੋਰੀਂ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਦੇ

ਐਪਰ ਜਾਤ ਤਾਂ ਤੇਰੀ,
ਗਿੱਟਲ ਢੇਡ ਕਹਾਉਣ ਨੂੰ।
ਕਦੋਂ ਕੁ ਪਿੰਡੇ ਉਤੋਂ
ਉਤਰੂਗੀ ਪੰਡ ਜੁੱਥਾਂ ਦੀ,
ਕਦੋਂ ਕੁ ਤੁਰਨਾ ਹੈ ਤੂੰ
ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਨੂੰ...।

ਜਦੋਂ ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੈਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਨਾਮਵਰ ਢਾਡੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ

ਰੰਗ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਨੇ, ਸਾਫ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਨੀਤ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਦਿਲੀ ਬੀਰਖਾ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਮੱਚਦੇ ਨੇ, ਹਿਰਦਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਠੰਢਾ ਸੀਤ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਠੱਗੀਆਂ, ਰਹਿ ਗਈ ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣ ਦੀ ਚੀਤ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਸਭੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਯਾਰ ਨੇ 'ਪੰਛੀਆ' ਉਇ, ਸੱਚੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ ਨਹੀਂ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਘਰਿੰਡਾ
ਫੋਨ: 510-516-5971

ਇਹ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਗਿਆਨੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ 'ਪੰਛੀ' ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਘਤਕਾ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ) ਵਿਖੇ ਸ. ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ 1927 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਕਰੀਨੇ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਬੜੇ ਦਰਦ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਦ ਭਰੀਆਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਸੀਂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੀ ਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸੁਣਦੇ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸਨ। ਸੈਂਟਰ ਮਾਝਾ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਗੋਡੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਮੈਂ ਸ. ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਤੇ ਸੁਣਦਾ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਤੇ, ਢਾਡੀ ਕਲਾ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ।

ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਗਵਾਚਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਫ ਝਲਕਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੋਂ ਛੱਡਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੋਰਦਾ ਸੀ। 'ਆਜ਼ਾਦੀ' ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਇਉਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ,

ਕਈਆਂ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਸੀ ਉਡੀਕ ਸਾਨੂੰ,
ਕਦੇ ਹੋਵੇਗਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਡਾ।

ਬੇ-ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੀਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਨਿਕਲ ਜਾਏਗਾ ਏਥੋਂ ਸਿਆਦ ਸਾਡਾ।
ਸਾਡੀ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੋਈ ਨਾ,
ਸੋਹਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਦੇਸ਼ ਆਬਾਦ ਸਾਡਾ।
ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ 'ਪੰਛੀਆ' ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਝੁੱਗਾ ਬਰਬਾਦ ਸਾਡਾ।

ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਘਾਟ, ਮਾਲ-ਡੰਗਰ,
ਬਾਗ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜਦ ਇੱਧਰ ਆਏ ਤਾਂ
ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਿਹਾ। ਸ. ਪੰਛੀ
ਦੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ
ਪੁੰਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਆਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ
ਕਿਸੇ ਅੱਗ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਅੱਡੇ। ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ
ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ
ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਗਲਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਕਰਦਾ
ਕੇ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ,

ਸਾਲ ਤੀਸਰਾ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ।
ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ,
ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ।

ਸਾਡੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਪੈਸੇ,
ਲੁੱਟ ਲਏ ਸ਼ੈਤਾਨ ਬੰਦਿਆਂ।
ਕਿਸੇ ਕੋਠੀਆਂ ਅਲਾਟ ਕਰਵਾਈਆਂ,
ਕੋਈ ਬੈਠਾ ਸੜਕਾਂ ਉਤੇ।
ਲੁੱਛਦਾ! ਲੁੱਛਦਾ!...

ਪੰਛੀਆ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਏਥੇ ਪੁੱਛਦਾ।
ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਸੈਂਟਰ ਮਾਝਾ

ਦੀਵਾਨ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਚ 'ਸਾਵਾਂ' (ਤੀਆਂ)
ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾ ਬੜੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ
ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ
ਜਿਸ ਦੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਬਚਿਆ। ਉਹ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪਹੁੰਚ
ਗਈ। ਸਾਵੇਂ ਖੇਡਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕਲ ਵੰਜੇ
ਬੈਠੀ ਉਸ ਕੁੜੀ ਕੋਲ ਸਾਇਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ
ਉਹਦੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ
ਦਰਦ ਭਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ
ਗਵਾ ਚੁੱਕੀ ਉਹ ਯਤੀਮ ਕੁੜੀ, ਕਿਵੇਂ ਹੱਸ ਸਕਦੀ
ਹੈ? ਸ. ਪੰਛੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ,

ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਬੀਬੀ!
ਕਿਉਂ ਬੈਠੀ ਪਰਾ ਦੁਰੇਡੇ ਨੀ।
ਸਭ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਵੇਂ ਖੇਡਦੀਆਂ,
ਪਰ ਤੂੰ ਨਾ ਸਾਵੇਂ ਖੇਡੋਂ ਨੀ।
ਉਹ ਬੋਲੀ...

ਵੇ ਵੀਰਾ ਸਾਵੇਂ ਨੇ 'ਸਾਵਿਆਂ' ਦੇ,
ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਨਾ ਸਾਵੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।
ਪਿਉ ਦਾਦਾ ਜਿਸ ਥਾਂ ਵੱਸਦਾ ਸੀ,

ਉਸ ਘਰ 'ਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ।
ਸ. ਪੰਛੀ ਵੰਡ ਦੀ ਦਰਦ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾ
ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਪੀੜਤ ਲੋਕ ਸੁਣ-
ਸੁਣ ਕੇ ਬੁੱਕ-ਬੁੱਕ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰਦੇ, ਸ. ਪੰਛੀ
ਅੱਗੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਢੇਰੀ ਲਾ ਦਿੰਦੇ। ਕਈਆਂ
ਜਨਾਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜਾਂ ਪਤੀ ਅਣਚਾਹੀ
ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਭੁੱਬੀਂ ਰੋਂਦੀਆਂ।
ਸ. ਪੰਛੀ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਅੱਥਰੂ ਕੇਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੇ ਗਏ: ਅਰਸ਼ਾਂ
ਤੋਂ ਤਲਵੰਡੀ, ਮਲਕ ਭਾਗੋ, ਰੁਹੋਲ ਖੰਡ ਦੇ
ਕੌਤਕ, ਭਗਤ ਰਵੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰ,
ਸ਼ਹੀਦ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਪਟਨੇ ਦੇ ਕੌਤਕ,
ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਨੌਰੰਗਾਬਾਦੀ ਆਦਿ। ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ
ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਸ. ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੋਂ ਖਾਸ
ਬਣਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਜੋ
ਇਨਸਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਣ ਲੈਂਦਾ,
ਜਾਂ ਮਿਲ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੁਣਨਾ ਤੇ
ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਨੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ
ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ
ਲਿਆ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ
ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਬਲਕਿ ਨਿਰੋਲ
ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਰਹੇ।
1955 ਤੋਂ 1960 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ
ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ
ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਵਾਸਤੇ
ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ
ਅੱਜ ਵੀ ਢਾਡੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਸ.
ਪੰਛੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਤਾਂ
ਸਰੋਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਸੁਣਦੇ
ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। 'ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ' ਤੇ 'ਬੱਬਰਾਂ
ਦੀ ਵਾਰ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸਾਹਕਾਰ ਹਨ।
ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੋਲਦੇ ਤਾਂ
ਸਰੋਤੇ ਤੇ ਸ. ਪੰਛੀ ਖੁਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਨੇ ਖੁਭ
ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿਪ-ਤਿਪ ਹੰਝੂ ਵਹਿਣ
ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲੁਈ-ਕੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ। ਢਾਡੀ
ਕਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਢਾਡੀ
ਜਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ, ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ
ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ, ਤਾਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿਜ ਭਾਅ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਜੋ ਪਿਆਰਾ
ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ ਨੇ 'ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰ' ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ,
ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਲਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦੀ।"

ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੀ ਮੱਸਿਆ ਪਿਤਾ
ਜੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦ ਦਸਵੀਂ
ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ
ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਮੱਸਿਆ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਆਪ ਚਲੇ
ਜਾਣਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ
ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ
ਲੋਹਾ, ਆਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੱਕੜੀ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ
ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਏਕੇ
ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਹੇ ਤੇ ਲੱਕੜਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ
ਤੋਂ ਬਣੀ ਰਬਾਬ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਈ।
ਮਰਦਾਨਾ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਂਦਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਉਚਾਰਦੇ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ
ਪਰੋਂਦੀ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਜਵਾਬ ਸੀ।

ਸ. ਪੰਛੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਖੂਹ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ
ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ
ਉਤੇ 'ਪੰਛੀ ਨਿਵਾਸ' ਉਕਰਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਇਸ
ਪੰਛੀ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਿਵਾਸ
ਕਰਨਾ ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ
ਕਲਮ ਤੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ
ਗਈਆਂ,

ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਵਿਚੇ ਹੀ ਪਿਆਰ ਰਹਿਜੂਗਾ।
ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬੁਰਜ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਢਹਿਜੂਗਾ।
'ਪੰਛੀਆ' ਸਟੇਜਾਂ ਉਤੇ ਸਦਾ ਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ।
ਐਸੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂਦੇਗਾ ਕਿਸੇ ਜਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜਦ ਉਹ 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ
ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ
ਆਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਬੀਬੀ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ
ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੋਰਚਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਜ਼ਰੂਰ
ਜੇਲ੍ਹ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ
ਪਿੱਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੀ ਬਣੈ?" ਸ. ਪੰਛੀ ਦਾ
ਉਤਰ ਸੀ, "ਬੀਬੀ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ

ਅਖਵਾਵਾਂਗੇ... ਜੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ
ਮਾਰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ?" ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਹੋ
ਇਹ ਬੋਲ ਸੱਚ ਹੋ ਗਏ। 1965 ਦੇ ਅਗਸਤ
ਮਹੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਾਪੂ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ
ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਵਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ
ਪਿੰਡ ਮੀਰਾਂ ਸ਼ਾਹ ਨੂਰ ਨੇੜੇ ਖਾਈ ਫੇਮੇ ਕੀ ਵਿਖੇ
ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭੋਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜੰਗਲ-
ਪਾਣੀ ਗਏ। ਵੱਟ 'ਤੇ ਸੱਪ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੱਪ ਨੇ ਡੰਗ ਮਾਰ
ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤੁਰ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਏ।
ਜਥੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਾਰੰਗੀ ਮਾਸਟਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ,
ਢਾਡੀ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ, ਢਾਡੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਬੁਰਜੀ
ਘਰ ਹੀ ਮਾਂਦਰੀ ਲੈ ਆਏ। ਮਾਂਦਰੀਆਂ ਨੇ ਮੂੰਹ

ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਛੇਵੇਂ ਦਿਨ ਉਹ ਵੀ ਆ ਗਏ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਟੀ ਰਗੜ ਕੇ ਪਿਆਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਲਟੀ
ਆਉਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਲਟੀ ਨਾ ਆਈ। ਪੰਜਾਬੀ
ਕੌਮ ਦਾ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ
ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ
ਭਰਨੀਆਂ ਸਨ, 13 ਅਗਸਤ 1965 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ
ਦੇ ਛੇ ਵਜੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ, ਤੇ ਸਦਾ ਦੀ
ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ
ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ (33 ਸਾਲ) ਅਤੇ ਧੀਆਂ-
ਧੀਆਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ (15), ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ (13)
ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (4) ਅਤੇ ਲੜਕਾ ਸਰਬਜੀਤ
ਸਿੰਘ (ਛੇਛ) ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਉਹ ਵਧ-
ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ। ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ
ਵੇਲੇ ਕੇਵਲ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੁਰ ਸਿੰਘ
ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬੀੜ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ
ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੱਗ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਤੇ
ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਉਂਜ, ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ।

ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ
ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਂਗ ਲਿਆ। ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ
ਕਰ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਵਿਦਿਆ ਦਿਵਾਈ
ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਰੋਏ ਅੰਗ
ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ
ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ
ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ
ਵਧੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਲੜਕਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ
ਸਾਇੰਸ ਲੈਕਚਰਾਰ ਬਣਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਡਨੀ ਵਿਚ
ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ. ਪੰਛੀ

ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ
ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ. ਪੰਛੀ ਅੱਜ
ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਦਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀਆਂ ਕਈ ਲਿਖਤਾਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ
ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪਵਾਏ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਮਹਾਨ
ਵਿਦਵਾਨ ਢਾਡੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖ
ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣੀ
ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ
ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੰਜ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ। ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨੀਲੇ
ਰੰਗ ਦੇ ਛਾਲੇ ਪੈ ਗਏ। ਘੂਕੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ
ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀਆਂ ਵਾਲੇ

ਢਾਡੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਛੀ

ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਚੂਸ-ਚੂਸ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਕੱਢਿਆ।
ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ
ਕਿਹਾ, 'ਜੇ ਤੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ
ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਮਰਨ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਗੇ,
ਬਲਕਿ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਪੰਛੀ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ ਮਰ
ਗਿਆ।'

ਪੰਜ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ। ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨੀਲੇ
ਰੰਗ ਦੇ ਛਾਲੇ ਪੈ ਗਏ। ਘੂਕੀ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ
ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀਆਂ ਵਾਲੇ

ਨਾਨਕੁ ਬਾਛੈ ਪੂੜਿ ਤਿਨ...

ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੁਹੰਦੀਆਂ
ਹਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਬੈਠੀਆਹ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ
ਜਿ ਸਾਹਿਬਿ ਮੇਲਤੀਆਹ॥...

ਨਾਨਕੁ ਬਾਛੈ ਪੂੜਿ ਤਿਨ
ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਣੀ ਦਰਿ ਪਤੀਆਹ॥
ਮੰਘਿਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਣਾ
ਬਹੁਤਿ ਨ ਜਨਮਤੀਆਹ॥

ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
ਨੇ ਰਾਗ ਮਾਝ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਉਪਦੇਸ਼ਮਈ ਬਾਣੀ
ਬਾਰਹਮਾਹ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ
ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜਨਮ ਨੂੰ ਸਫਲ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ
ਦੀ ਵਿਆਕੁਲ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ
ਹੈ। ਜੀਵ-ਆਤਮਾ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ
ਕੇ ਆਪਣੀ ਤੁੱਛਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਤਾਂਘਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤਰੀਆਂ
ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਬੈਠਦੀਆਂ
ਹਨ, ਉਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ
ਪਿਆਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਸਤਿਸੰਗੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਸਦਾ ਹੀ ਰੱਬੀ
ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ
ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀਆਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ
ਵਾਂਝੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਲੀਆਂ
ਭਾਵ ਛੁੱਟਣ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਬੋਮੁੱਖਾਂ ਦਾ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਕਦੇ
ਨਹੀਂ ਮਿਟਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਮਦੁਤਾਂ ਦੇ ਵੱਸ
ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਜੀਵ-ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਪਤੀ-
ਪਰਮੇਸ਼ਰ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦਾ ਸਾਥ ਮਾਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਟ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀਰੋ ਜਵਾਹਰ ਤੇ ਲਾਲਾਂ
ਰੂਪੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਆਪਣੇ
ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾ
ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ (ਗੁਰਮੁੱਖ) ਵਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨੀ
ਲੱਗ ਕੇ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ,
ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਨ ਧੂੜ ਤੋਂ ਵੀ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦਾ
ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਮੱਘਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ
ਵਿਚ ਸਵਾਸ-ਸਵਾਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ
ਆਰਾਧਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਧੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦਾ ਗੋੜ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ
ਚੌਰਾਸੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਬਚਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ,
ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਆ
ਸਾ ਭਲੀ ਸੁਹਾਗਣਿ॥
ਸੇ ਮੈ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਹਉ
ਕਿਆ ਕਰੀ ਦੁਹਾਗਣਿ॥

—ਰਮੇਸ਼ ਬੱਗਾ ਚੌਹਲਾ
ਫੋਨ: 91-94631-32719

ਇਕ ਵਾਰ ਜਦ ਉਹ 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ
ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਬੀਬੀ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ
ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੋਰਚਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜੇਲ੍ਹ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ
ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੀ ਬਣੈ?" ਸ. ਪੰਛੀ ਦਾ ਉਤਰ ਸੀ,
"ਬੀਬੀ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਅਖਵਾਵਾਂਗੇ... ਜੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ
ਮਾਰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ?" ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਹੇ ਇਹ ਬੋਲ ਸੱਚ ਹੋ ਗਏ।
1965 ਦੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਾਪੂ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ
ਅਵਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੀਰਾਂ ਸ਼ਾਹ ਨੂਰ ਨੇੜੇ ਖਾਈ ਫੇਮੇ
ਕੀ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭੋਗ
ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜੰਗਲ-ਪਾਣੀ ਗਏ। ਵੱਟ 'ਤੇ ਸੱਪ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਪੈਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸੱਪ ਨੇ ਡੰਗ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗਣੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫੈਂਕੂ ਦੀ ਛੇਤ ਨਾਲ ਛੇਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੰਬਈ ਵਿਖੇ ਅੰਬਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਅਲੌਕਿਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਢੁਕਵੇਂ ਅੰਸ਼ ਪੇਸ਼ ਹਨ,

“ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ’ਚ ਅਸੀਂ ਗਰਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਸੀ। ਮਹਾਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰਣ ਦੀ ਕਥਾ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਬੌਤਾ ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਏਗਾ ਕਿ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਣ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ’ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਿਨੈਟਿਕ ਸਾਇੰਸ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਕਰਣ ਦਾ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।”

“ਅਸੀਂ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਤਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਨ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ’ਤੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੇਕ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਸਪੇਸ ਸਾਇੰਸ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਈ ਉਸ ਸਮੇਂ।”

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇਲੂ ਵਿਚ ਕੈਦੀ ਰਹੇ; ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਪੋਰਸ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਗੁਪਤਾ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਸਨ ਆਦਿ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਖੇਦ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੇ ਇਸ ਵਿਕੋਲਿਤਰੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਨਾ ਮੋਦੀਭਗਤ ਬਣੀ ਜਾ ਰਹੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਿੰਦੁਤਵ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੋਮਾ ਭਾਰਤ ਬਣਾ ਕੇ ਹਟਣਗੇ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੀ ਭਾਰਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਚੋਖੀ ਠੋਸ ਪੁੱਜੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹਜਮ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਹਾਥੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਆਰੋਪਣ ਅਤੇ ਕੋਖ ਤੋਂ

ਬਿਨਾ ਕਰਣ ਜਿਹੇ ਸੂਰਬੀਰ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਗੋਬਰ-ਗਣੇਸ਼ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਿਹੜਾ ਘੱਟ ਹਨ, ਉਹ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਦੁਘ ਪਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਬਿਆਂ, ਓੜਿਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਥੇ ਮੈਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਬਰ-ਗਣੇਸ਼ੀ ਵੀ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋ ਰਿਹਾ

ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਐਵੇਂ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਬਾਂਦਰ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਗੌਤਮ ਬੁਧ ਜਿਹੇ ਮਹਾਤਮਾ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਤੋਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੁੱਖੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਬਾਂਦਰ ਤੋਂ ਵਿਗਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬਾਂਦਰ ਵਰਗੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ? ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਾਸੇ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ। ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਪਣੀ ਗਲਤ-ਸਹੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹੀ ਢਕੇ ਰਹਿਣ, ਕੱਚਘਰਤ ਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਘੋਟਣ ਤੁਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਥਹਾਸ ਅਜਿਹੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮਿਥਹਾਸ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੀ ਪਰਾਭੌਤਿਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਥਹਾਸਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਪਿਛੇ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਦਖਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਜਤਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਥੇ ਵੀ ਹਿੰਦੁਤਵ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਿਛਾਹਿਥੂ ਪੈਂਦੇ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਣੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਚਲੇ ਇਸ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਉਭਾਰ ਬਾਰੇ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਗਣੇਸ਼ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਚਾਨਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਚੌਥ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹੁਲੀਆ: ਧਤ ਉਤੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਸਿਰ, ਕੇਵਲ

ਘੁਸਣ ਲੱਗਾ। ਗਣੇਸ਼ ਦੇ ਰੋਕਣ ’ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਬਤੀ ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗਣੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਬਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਗਣੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਰ ਹਾਥੀ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦਿਮ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਇਕ ਯਕਸ਼ ਰਾਖਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਘਨ ਬਣ ਕੇ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਹੀ ਯਕਸ਼ ਕਾਲੰਤਰ ਵਿਚ ਗਣੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਜਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਘਨੇਸ਼ਵਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਇਆ। ਗਣੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਯਕਸ਼ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਗਣ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵ ਗਣੇਸ਼ ਜਾਂ ਗਣਪਤੀ ਕਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਚਲੇ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬੋਝੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਹੈ ਗਣ+ਈਸ ਤੋਂ। ਗਣ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਦਲ, ਜਥਾ, ਗਰੋਹ, ਝੰਡ, ਸਮੂਹ, ਗਿਣਤੀ, ਕਬੀਲਾ; ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਮਾਤ, ਚੇਲੇ ਬਾਲਕੇ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ, ਫਿਰਕਾ ਆਦਿ। ਈਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮਾਲਕ, ਸੁਆਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਣਪਤੀ ਵਿਚਲੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਮਾਲਕ, ਸੁਆਮੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਣੇਸ਼/ਗਣਪਤੀ ਵਿਚਲੇ ਗਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕਬੀਲਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ “ਲੋਕਾਇਤਾ” ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੇਬੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਟੋਪਾਧਿਆਏ ਨੇ ਗਣੇਸ਼/ਗਣਪਤੀ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਉਭਾਰ ਬਾਰੇ ਖੂਬ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਉਸੇ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣੇਸ਼ ਆਦਿ ਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਬੀਲਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇਕ ਨਾਇਕ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਭਰੀ। ਕਬੀਲਾਈ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵਾਢਰ ਧਨ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸੋ ਸਭ ਕੁਝ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਬੀਲਾ ਜਾਂ ਗਣ-ਸਮੂਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਟੋਟਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਤਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਟੋਟਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ੈਲ ਜਿਵੇਂ ਪੌਦੇ ਆਦਿ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਣੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਇਕ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਨਾਇਕ ਉਭਰ ਕੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਟੋਟਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਾਥੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਣੇਸ਼/ਗਣਪਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਇਆ- ਹਾਥੀ ਟੋਟਮ ਵਾਲੇ ਗਣ-ਸਮੂਹ ਦਾ ਸੁਆਮੀ। ਇਹ ਕਬੀਲਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ’ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਿਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਬਲਵਾਨ, ਜੰਗਜੂ, ਆਰਿਆਈ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਘਨੇਸ਼ਵਰ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਹੋਰਨਾਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਗਣੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਘਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੋਣ ਦੇਵੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਮੁਹਾਵਰਾ ਇਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਗਣਪਤੀ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਨੇ ਤਬਾਕਬਿਤ ਗਣੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਜੇ ਵੇਖ ਲਏ ਪਿੰਡ ਮੇਰਾ...

(ਸਫਾ 21 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਤੀਆਂ ਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਥਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰ ’ਚ ਜਨਮੇ ਪਿਤਰਾਂ-ਜਨੇਰਿਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਸਾਰਿਆਂ ’ਤੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਹੈ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਕੇਂਦਰ ਫੇਲੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ੋਰ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ ਕਾਰਨ ਹੈਲਥ ਕਲੱਬ ਫੇਲੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਯਤੋਬੰਦੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਚੜੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਨਿਗਲ ਗਈ ਹੈ। ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਕਣ ਕਰ ਕੇ ਖਤਰਾ ਹਾਲੇ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਾਂਤ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਮੁੰਡੀਰ ਚੌਲਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਹੈ।

ਤੇਜੂ ਤੇ ਬਲਵੀਰੋ ਦੇ ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਦੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਵਿਚਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਫੇਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਕੈਪਟਨ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਗਰੀਬ ਦਾਸ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢਾਡੀ, ਅਵਤਾਰ ਗਹੂਣੀਆਂ, ਲਛਮੀ ਦੇਵੀ, ਕਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਉ ਵਕੀਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਰਮਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗ ਕੇ ਜਸ ਖੱਟਿਆ ਹੈ। ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਗੁਰਚਰਨ ਭੋਰਾ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਭੋਰਾ, ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਹਿੰਮਤ ਚੇਤਾ ’ਤੇ ਪਿੰਡ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੀਰਾਂ-ਪੁਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ, ਪੀਘਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ

ਹੀ ਤਿੰਨ ਕਬਰਸਤਾਨ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਹੂੰ ਪਾਸੀ ਸਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਨਸ਼ਾ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲਾਂ ’ਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਢਲਦਿਆਂ ਹੀ ਹਰ ਦੂਜੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਸਾਇਕਲ, ਸਕੂਟਰ ਠੋਕੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹਾਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਚਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਕਰ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਭੋਰੇ ਗੋਤਾ ਮਾਰਿਓ ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਮਹੀਨੇ। ਦੋ ਕਿੱਲਿਆਂ ’ਚ ਦੇਸੀ ਖਜੂਰਾਂ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਸਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਰੱਜ ਕੇ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਜੂਰਾਂ ਤੋਂ ਹਫੇ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈਗੀ ਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦੋ ਉਚੀਆਂ ਖਜੂਰਾਂ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਟਾਵਰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੂਰੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਾਰਗ ’ਤੇ ਨੌਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਆਹ ਹੈ ਪਿੰਡ ਭੋਰਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੜਿੱਕੇ ਡਾਹੁਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਜੀਅ ਘਰ ਵਿਚ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁੰਦੇ ਉਸ ਫੁਲਕੇ ਵਰਗੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਰੱਜਿਆ ਬੰਦਾ ਵੀ ਸੁਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਆਮਦ ਇੰਦਾ ਹੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋਰ ਦੇ ਨਾਂ ’ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਕੈਪ ਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਐਤਕਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਾਈ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪੱਟੀ ਖੋਲ੍ਹੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਮੋਢਾ ਫੜ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਕੋਲ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਬਰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਲਈ। ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ ਜੁਆਨਾ, ਪੁੱਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ’ਤਰਾਂ ਚੁੱਕ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ’ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕੈਪ ਲਾਉਣੇ...ਮਾਣ ਹੈ ਤੇਰੇ ’ਤੇ।” ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਆਹ ਮਿਲਿਆ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ।

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ -ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਹਾਕਮ ਕੱਢਣ ਪਾਉਣ

ਨਾ ਉਹ ਸੁਰਮਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਨਾ ਮਟਕਾਉਣ ਦਾ ਚੱਜ।
ਕੱਲੂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰਦੇ, ਪੱਲੇ ਹੈ ਨਹੀਂ ਅੱਜ।
ਬੰਦੂਕਾਂ ਹੇਠ ਲਕੇ ਲਿਆ ਫੜੁ ਕੇ ਜੋਰਾ ਜਰ
ਦੁਨੀਆਂ ਫਿਰਦੀ ਭਾਲਦੀ ਕਿਥੇ ਕਰੀਏ ਹੱਜ।
ਚਿੜੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ ਬਾਜ਼ ਨੇ ਕੁੱਜਾਂ ਛੱਡਣ ਡਾਰ
ਔਰਤ ਧਾਗਾਂ ਮਾਰਦੀ ਤਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕੱਜ।
ਲੋਕੀਂ ਤਰਲੇ ਮਾਰਦੇ ਨਾ ਇੰਦਰ ਸੁਣੇ ਪੁਕਾਰ
ਮਘੇਲਾ ਨਹੀਂ ਓ ਵਰ੍ਹੇਗਾ ਬੱਦਲ ਹਟ ਜੂ ਗੱਜ।
ਲੀਡਰ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਲਈ ਮੁਹਰੇ ਰੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨ
ਮੁਲਕ ਤਾਂ ਲੁੱਟਣਾ ਪਏਗਾ ਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਰੱਜ।
ਰੱਦੇ ਸੰਘ, ਘੜਿਆਲ ਅਤੇ ਚਿਮਟਾ ਰੋਂਦਾ ਅੱਡ
ਬਸੰਤ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਾਡਾ ਲਾ ਕੇ ਪੱਜ।
ਉਠ ਮਨਾਂ ਮੂਰਖਾ ਹੁਣ ਦੇ ਗੋਡੇ ਹੇਠਾਂ ਧੌਣ
ਅੰਦਰੋਂ ਮਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਹਾਕਮ ਕੱਢਣ ਪਾਉਣ।

ਗਜ਼ਲ

ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ, ਕਿਸ ਦੀ ਪਰਵਾਹ।
ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਗੁਨਾਹ।
ਆਪੇ ਹੀ ਮਜ਼ਲੂਮ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ,
ਆਪ ਹੀ ਮੁਨਸਿਫ ਆਪ ਗਵਾਹ।

ਸੋਚਾਂ, ਕਿੱਧਰ ਜਾਵਾਂ ਹੁਣ,
ਮੰਦਿਰ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਜਾਂ ਦਰਗਾਹ?
ਨੇਤਾ ਹੈ, ਘਰ ਦਾ ਹਰ ਜੀਅ,
ਕਿਸ ਦਾ ਦੱਸੋ ਕਰਾਂ ਵਿਸਾਹ?

ਚੁੱਖ ਨਾਲ ਨਾ, ਲੋਭ ਜਲਾਇਓ,
ਮੇਰਾ ਕਰਿਓ ਜਲ-ਪ੍ਰਵਾਹ।
ਸਾਡੇ ਬਿਨ ਚੁੱਖ, ਜੀਣਗੇ ਪਰ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨ ਨਾ ‘ਸੈਪਲੇ’ ਸਾਹ।
-ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ‘ਸੈਪਲੇ’
ਫੋਨ: 91-98724-05203

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ

ਉਤਤਾ ਪੰਜਾਬ

ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ।

ਫਿਲਮ 'ਡੇਢ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਸੀਨ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ।

ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਨੇ 'ਉਤਤਾ ਪੰਜਾਬ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੈ ਰਹੀ ਮਾਰ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਰਮਿਕ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲੋਂ-ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਬਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਏ ਜੋ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਵਿਕਰਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲ ਜਾਵੇ। ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਭਾਵੇਂ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਿਫ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਹਿਦ ਕਪੂਰ ਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਚਚੇਰੀ ਭੈਣ ਪਰਿਣੀਤੀ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਗੋਂ ਖੁਦ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਇਸੇ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਨੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ 2015 ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਇਸ਼ਕੀਆ'

(2010) ਅਤੇ 'ਢੇਡ ਇਸ਼ਕੀਆ' (2014) ਵਰਗੀਆਂ ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ, ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ, ਵਿਜੇ ਰਾਜ, ਅਰਸ਼ਿਦ ਵਾਰਸੀ, ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਵਰਗੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਉਸ

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ

ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 'ਮਕਤੀ', 'ਮਕਬੂਲ', 'ਦਿ ਬਲੂ ਅੰਬਰੇਲਾ' ਅਤੇ 'ਓਮਕਾਰਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਬਤੌਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ 'ਇਸ਼ਕੀਆ' ਤੇ 'ਢੇਡ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਦਿ ਬਲੂ ਅੰਬਰੇਲਾ', 'ਓਮਕਾਰਾ', 'ਬਲੱਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼', 'ਕਮੀਨੇ' ਅਤੇ 'ਮਟਰੂ ਕੀ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਮਡੋਲਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟ-ਕਥਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ।

30 ਮਾਰਚ 1977 ਨੂੰ ਜਨਮਿਆ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਸਬਾ ਹੈਦਾਬਾਦ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼/ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਦੋਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ

ਫਿਲਮ 'ਮਕਤੀ' ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਓਮਕਾਰਾ' ਤੇ 'ਕਮੀਨੇ' ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਬਣਿਆ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਖਾਤਰ ਫਿਲਮ 'ਇਸ਼ਕੀਆ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਬੇ ਦੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਭੱਲ ਬਣੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਲਾਕਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਕਮਾਈ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਉਸ ਲਈ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਹੀ ਹੈ।

ਦਿ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ: ਸ਼ਬਾਨਾ ਤੇ ਸਰਤਾਜ ਬਣੇ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ

ਗਾਇਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ' ਲਈ ਬੜੇ ਉਤਸੁਕ ਹਨ। ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਤਾਂ ਚਲੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਹੈ, ਪਰ ਅਣਗਿਣਤ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾ ਚੁੱਕੀ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਇਸ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਫਰੋਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਇਪਟਾ' ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਾਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਲੁਤਫ ਉਠਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ 70ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਚੱਲੀ ਸਾਰਥਕ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਸ

ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪੋ-ਧਾਪੀ ਵਾਲਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਰੋਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਪਾਰਕ ਹਿਤ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹਰ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਕਦੀ ਬਹੁਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੋਨੇ ਉੱਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਫਿਲਮੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ

ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਬਾਨਾ ਅੱਜ ਵੀ ਬੀਏਟਰ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ 'ਦਿ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਸਰੂਫ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਹੈਪੀ ਬਰਥਡੇਅ ਸੁਨੀਤਾ' ਨਾਟਕ ਵੀ ਖੇਡ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਏਟਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਰਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ ਭੁੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਏਟਰ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੈਫੀ ਆਜ਼ਮੀ ਉਘੇ ਤਰੱਕੀਸਪੰਦ ਸ਼ਾਇਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ-ਕਦਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਚੱਲੀ ਹੈ।

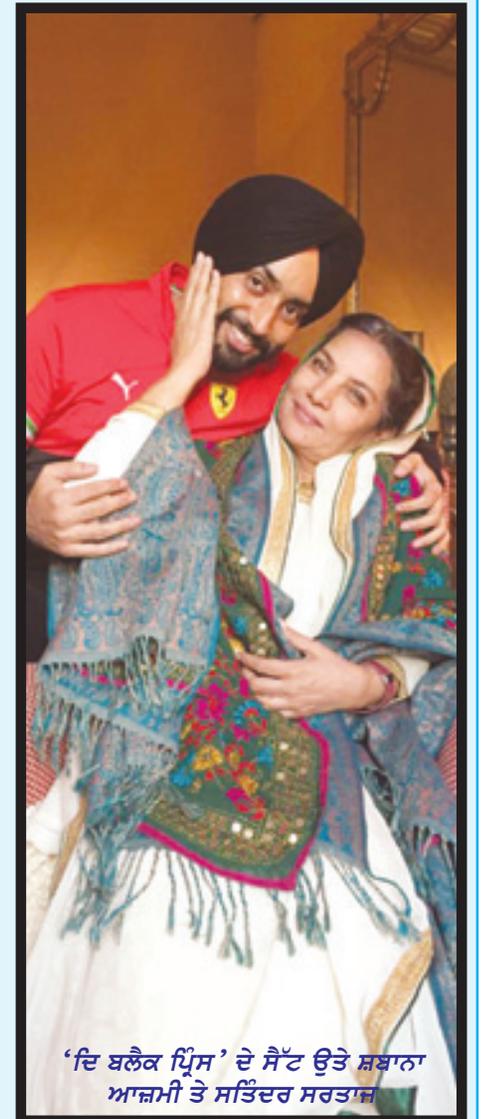
ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੂਰਜਪੁਰ

ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ (ਸੱਜੇ) ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ

ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ।

'ਦਿ ਬਲੈਕ ਪ੍ਰਿੰਸ' ਦੇ ਸੈੱਟ ਉੱਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ

FuelMaster Truck Stop

I-70 Exit 137

1534 N State Road 1, Cambridge City, IN 47327

(Ph: 765-478-5555)

1. Brand new showers and bathroom
2. Truck repair shop
3. 20 Cents cheaper reefer fuel
4. Free Scale with 100 gallons fuel purchase
5. Fully Paved truck parking,
6. Free Wi-Fi & Driver lounge
7. Pizza & Arby's Restaurant

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ

Indian Restaurant Coming Soon.

Guaranteed 100% pure diesel no bio diesel.
100% ਪਿਓਰ ਡੀਜ਼ਲ, ਕੋਈ ਬਾਇਓ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ

ਹਰ ਗੈਲਨ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟ ਬਚਾਓ, ਖਰਚ ਘਟਾਓ, ਪੈਸੇ ਬਚਾਓ

Ph: 317-291-2300, ext. 22

TRAVELOPOD.COM

Lowest fares to INDIA 'GUARANTEED'

SUBSCRIBE TO WIN
FREE AIR TICKET

BOOK BY PHONE
& SAVE UP TO
\$100

CALL FOR THE BEST UNPUBLISHED DEALS 1-855-436-0728

Fly to INDIA with fares starting from :

FROM NYC	:	\$690
FROM LAX	:	\$720
FROM SFO	:	\$720
FROM CHICAGO	:	\$690

Domestic & International Special Deals available from ALL CITIES.

WHY BOOK WITH TRAVELOPOD?

Customer Satisfaction

Best Fare Guarantee on Dom & Int Flights

Excellent Service

24x7 Live Support

LUXURY HOLIDAY TOURS

Golden Triangle with Rajasthan : \$500
Enchanting Kerala from : \$650

African Tours with Safari from : \$750
Europe Tours from : \$790

Travelopod- Where Service Matters

CST # 2112418-40